

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 24 MEI 1922

No. 334

INHOUD

	Blz.
IETS OVER DE RUBBERCRISIS door <i>Mr. H. s' Jacob</i>	459
De kosten der Werkloosheidsverzekering door <i>Mr. H. J. Morren</i>	460
Beperkte of onbeperkte Rubberproductie door <i>Ir. M. Sanders</i>	463
Medezeggenschap II door <i>C. J. Kuiper</i>	464
Londensche Correspondentie	466
De Rijksmiddelen	467
AANLEFKENING:	
Agrarische politiek in Sowjet-Rusland	468
BOEKAANKONDIGING:	
A. E. C. van Saarloos: Balanslezen, bespr. door <i>Prof. Dr. N. J. Polak</i>	468
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	469
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	470
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	470
Rijkspostspaarbank	470
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	470—477
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

bekende reden aangeboden, maar ook marken waren, nu de conferentie in Genua ontbonden is, zonder iets ten gunste van Duitschland te hebben uitgewerkt, zeer flauw. Heden werd voor 0,81½ afgedaan.

LONDEN, 20 MEI 1922.

Het aanbod van geld bleef ruim en geldnemers ondervonden weinig moeite voor hun behoeften dekking te vinden: hernieuwing van daggeld vond plaats tegen 2 pCt., terwijl nieuw geld tegen 1½ pCt. verkrijgbaar was.

7-d. leeningen bleven op 2½—2 pCt.

Aan de discontomarkt bleef de situatie nog steeds onveranderd; het disconto voor 2-, 3- en 4-maandsbankaccepten varieerde tusschen 2¹⁵/₁₆ en ¾, terwijl 6-maands-accepten 2¾—⁷/₁₆ noteerden.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

22 MEI 1922.

De verruiming van de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden. De prolongatierente liep snel terug op 3½ pCt. en ook particulier disconto was veel gemakkelijker; meestal werd voor 4½ pCt. afgedaan. enkele posten konden ook voor 4 pCt. plaatsing vinden. Daar de gebruikelijke maandelijksche inschrijving voor schatkistpapier deze maand achterwegen blijft, is een verdere verruiming te wachten, temeer daar gedurende de zomermaanden de geldvraag toch steeds geringer is.

De wisselmarkt was de afgelopen week zeer stil en flauw. Londen en New York waren opnieuw om de

IETS OVER DE RUBBERCRISIS.

Mr. H. s' Jacob schrijft ons:

De Engelsche rubberplanters zijn er ten laatste in geslaagd de Britsche Regeering in beweging te brengen voor het plan om dwangmaatregelen te nemen tot beperking van uitvoer van rubber. De Britsche Regeering is nu met de Nederlandsche daarover in overleg getreden. Intusschen heeft het bestuur van de F. M. S. reeds met het Indisch bestuur besprekingen over deze aangelegenheid geopend, als gevolg waarvan het Departement van L. N. en H. in de vorige maand in Indië bij belanghebbenden op informatie is uitgegaan, hoe zij dachten over het denkbeeld om de bedoelde beperking van den uitvoer te bereiken, hetzij door rechtstreekschen wettelijken dwang, hetzij door een sterk progressief uitvoerrecht, gelegd op de hoeveelheden, die door eene onderneming boven 50 pCt. van hare normale productie zouden worden uitgevoerd.

De voorstanders van dit beperkingsplan verwachten er de redding der rubbercultuur van. Deze redding kan alleen komen van hogere prijzen en die hogere prijzen zullen, zeggen zij, vanzelf volgen, wanneer het aanbod van rubber op de wereldmarkt verminderd wordt. Het is zeker waar, dat de rubbercultuur met de tegenwoordige prijzen onbestaanbaar is en slechts de keus heeft tusschen zelfmoord of stopzetting van het bedrijf. Het is echter de vraag, of als een zekerheid aanvaard kan worden, dat bij een beperking van de productie tot 50 pCt. voldoende verbetering van de markt zal volgen en, zoo ja, wanneer. Die verwachting steunt op statistieken van de voorraden en van het verbruik, die uitwijzen dat er ruim 300.000 ton rubber te veel op de markt zou zijn, waarbij dan aangenomen wordt, dat het verbruik zich op het oude peil zal handhaven.

Tot de elementen van beoordeeling behoort echter ook — en zij neemt daaronder zelfs een gewichtige plaats in — de overweging, dat de consumptie er zwak vóór staat. Alle groote fabrieken van rubber-

banden verkeer in een moeilijken en onzekeren financieelen toestand. Afhankelijk van de banken, die haar bedrijf financieren en de teugels tegenwoordig zeer strak aanhouden, zijn zij in haar koopkracht ten zeerste beperkt. Voordat zij opnieuw zich ruim bewegen kunnen, moeten zij hare verliezen inhalen en evenals het voor de producenten een levensvraag is, dat de prijzen aanmerkelijk omhoog gaan, is het voor haar een levensvraag, dat deze op het tegenwoordige lage peil blijven. In het wezen van de zaak is de crisis in de rubber een strijd tusschen de rubbercultuur en de rubberindustrie, wie de verliezen van de laatste zal dragen.

In dien strijd staat de rubberindustrie sterk door de solidariteit van den nooddwang, die de fabrikanten met de zweep van de banken achter zich bijeen houdt, en door het feit, dat 70 pCt. van de koopers van rubber zich in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bevinden en daar geconcentreerd zijn in een betrekkelijk gering getal groote verbruikers. De producenten staan zwak, doordat zij legio zijn, verspreid over Britsch- en Nederlandsch-Indië en de F. M. S., en doordat zij hun product geen langen tijd kunnen aanhouden. De rubberindustrie is in de noodzakelijkheid en in staat om aan de rubbercultuur de wet te stellen en zij laat de gelegenheid niet ongebruikt.

De toestand is te vergelijken met dien tusschen Frankrijk en Duitschland. De wijsheid van het „leven en laten leven” verliest haar gezag en haar macht, wanneer het gaat om het zelfbehoud van elk der betrokken partijen. Wanneer het water tot aan de lippen gestegen is, is ieder slechts zichzelf het naaste en gaan zijn gedachten niet verder dan zijn eigen dadelijk bestaan. Het voorbeeld van Frankrijk toont, hoe onvruchtbaar het is in zulke omstandigheden een beroep te doen op de gevolgen en wat de rubber betreft op het gevaar voor de industrie, dat zij haar eigen graf delft, wanneer zij de cultuur afmaakt.

Indien echter de wijsheid der Regeeringen zich met de zaak gaat bemoeien, mag men den eisch stellen, dat deze in al haar omvang gezien wordt en dat geen oplossing aanvaard wordt, die geen of geen voldoende waarborg voor het bereiken van het beoogde doel bevat. De toets van de oplossing, die vereischt is, ligt in de verzekering van een hoogen prijs voor de rubber. Daarvoor is zeer zeker noodig, dat het evenwicht van voortbrenging en verbruik van rubber hersteld wordt, maar daarvoor is nog meer en dadelijk noodig, dat in de markt vastheid wordt gebracht op den grondslag van een prijs, die met de belangen van producenten en fabrikanten in overeenstemming is.

Nu is er met de ervaring van alle markten in den laatsten tijd voor oogen geen enkele reden om te verwachten, dat de rubbermarkt zich automatisch vanzelf op het gewenschte peil stabiliseeren zal, indien de productie van rubber beperkt wordt tot 50 pCt. van de normale. Integendeel doet de practijk van den handel verwachten, dat ook in dat geval de bestaande oorzaken voor eene abnormalé prijsbeweging door de krachten, die daarachter zitten, zooveel mogelijk zullen blijven doorwerken. Het instinct van het zelfbehoud van de rubberindustrie, waardoor deze beheerscht wordt, zal niet ontwapend worden, waar nog ruime voorraden, die niet lang aangehouden kunnen worden als prooi voorhanden liggen. Voor de Regeering, dunkt me, genoeg reden om in de voorgeslagen oplossing geen overmatig vertrouwen te stellen.

De oplossing van de rubbercrisis mag m.i. in de tegenwoordige tijden niet verwacht worden van wat vroeger, onder andere omstandigheden, beschouwd werd als normale werking op de prijsbeweging. In den chaos, die er op handelsgebied heerscht, is men slechts zeker van de vogels, die men in de hand heeft, en mag men geen vertrouwen stellen op vogels in de lucht. De rubberproducenten zullen eerst dan van hun doel zeker zijn, wanneer zij zich organiseeren in een eenheid, die de beschikking over hun product ver-

krijgt en de prijzen stelt. Natuurlijk zal hierbij overleg met de groote verbruikers niet gemist kunnen worden.

De rubberproducenten kunnen zich spiegelen aan de producenten van den kinabast en de suikerfabrikanten, die op dezen weg zijn voorgegaan en daarop bereikt hebben, dat zij niet door de verbruikers zijn onder den voet geloopen. Aan den *effectus civilis* van zulk een gemeenschap van belangen behoeft nu waarlijk niet meer getwijfeld te worden. Zeer zeker zal het Nederlandsche en Britsche particularisme beginnen met bezwaren te maken en misschien zelfs steigeren tegen zulk een aaneensluiting, die de particuliere belangen van sommige directies, welke haar commissies over den verkoop van het product in gevaar gebracht zien, bedreigen. Nu de tusschenkomst der Regeeringen is ingeroepen, kunnen deze evenwel haar gewicht in de schaal leggen en voor de invoering harerzijds van dwangmaatregelen tot beperking der productie de voorwaarde stellen, dat deze afhankelijk gemaakt wordt van eene organisatie der producenten voor den centralen verkoop van hun product. Zij zijn daartoe niet alleen gerechtigd, maar m.i. zelfs verplicht, daar zij, zulk een ingrijpenden maatregel tot behoud van de rubbercultuur nemende als dwang tot beperking der productie, niet mogen schutteren en zich tevreden stellen met halve zekerheid.

Mr. H. s'Jacob.

Batavia, 10 April 1922.

DE KOSTEN DER WERKLOOSHEIDS- VERZEKERING.

Een roekeloze geldverspilling, een jammerlijke demoralisatie, ziedaar de qualificatie van onze werkloosheidsverzekering, haar gegeven door Mr. Fockema in zijne artikelen in de Nieuwe Rotterd. Courant. De lezers van deze artikelen, die met het onderwerp niet eenigszins meer nabij bekend zijn, werden wellicht daardoor in hun indruk versterkt (want het is immers bijna niemand onbekend!), dat het met onze werkloosheidsverzekering dus wel een hopeloze janboel moet zijn.

De heer Fockema maakt zich evenwel schuldig aan het geven van een zeer eenzijdige, onvolledige en daardoor onjuiste voorstelling der zaken en dat alles, naar hij zelf erkent, zonder te beschikken over voldoende gegevens. Tot staving van zijn beschouwingen worden, als in een marionettentheater, allerlei ongenoemde burgemeesters, wethouders, ambtenaren en boeren ten tooneele gevoerd, die verklaringen van zeer twijfelachtige waarde afleggen en de auteur doet het voorkomen of dat, wat in die verklaringen gezegd wordt, algemeen in het volk leeft. De argeloze dagbladlezer is spoedig tot gelooven geneigd, vooral wanneer hij, in een tijd als dezen, van geldverspilling leest, waar bezuiniging troef is.

De redactie van dit tijdschrift wenschte nu over eenige cijfers omtrent de kosten der werkloosheidsverzekering te beschikken. Van de mij geboden gelegenheid om deze te verschaffen, maak ik gaarne gebruik.

De Staatsbemoeiing met de werkloosheidsverzekering dateert van 1914. Van 1914—1918 hadden wij, gelijk bekend, het Gentsche stelsel (subsidie op de uitkeeringen) terwijl sedert 1917 het Deensche stelsel (subsidie op de bijdragen) geldt. Beide stelsels bestonden, als overgangsmaatregel, korten tijd naast elkaar.

Over de jaren 1914—1918 kan het volgende overzicht worden gegeven.¹⁾

Jaar	Aantal verzekerden p. 1 Januari	Totaal uitgekeerd	Voor rekening van		
			de Werkloozenkassen	het Rijk	de Gemeenten
1914	70481	1.201.019,56	325.770,34	541.788,16 ⁵	303.461,05 ⁵
1915	69865	2.531.139,56 ⁵	171.043,47 ⁵	1.281.299,57	1.078.796,52
1916	116651	529.392,18	90.962,80 ⁵	202.714,17 ⁵	235.715,20
1917	142870	522.561,10	268.918,85 ⁵	125.438,17	128.204,07 ⁵
1918	—	110.433,51 ⁵	45.221,89	36.266,93 ⁵	36.944,69

Over de jaren 1917—1921 is het verloop als volgt:

Jaar	Aantal kassen	Aantal verzekerden per ult. December	Totaal bedrag der betaalde premien	Subsidie van Rijk en Gemeenten (ieder 1/2)	Totaal bedrag der ten laste van de werkloozenkassen verstrekte uitkeeringen
1917	11	62871	48.407,59	46.866,38	128.800,37 ^s
1918	63	176374	497.291,88 ^s	487.265,45 ^s	941.913,85 ^s
1919	77	361965	1.152.486,43 ^s	1.263.611,35 ^s	1.734.393,74 ^s
1920	80	378000	2.704.219,70 ^s	3.295.192,—	9.961.808,58 ^s
1921	96	391322	3.252.638,—	3.505.638,—	15.508.465,70 ^s

Hierbij zij opgemerkt, dat van 3 Nov. 1919—1 Mei 1920 gold de Werkloosheidsverzekeringsoordwet (door Mr. Fockema ten onrechte Werkloosheidsnoodwet genoemd, terwijl hij eveneens ten onrechte meent, dat deze wet nog wordt toegepast). Krachtens deze wet werden uitgetrokken leden (alleen in 1919) voor rekening van Rijk en gemeenten gesteund en werden bijlagen op uitkeeringen verleend. De kosten hiervan over deze periode bedroegen f 3.052.306,11, waarvan dus de helft voor het Rijk kwam. Daarnaast werden, op grond van eenige begrootingsartikelen, eveneens over die periode, voor Rijksrekening uitkeeringen verstrekt aan verzekerden, wier wachttijd nog loopende was. Deze maatregel kostte f 3.606.313,86.

Wat 1922 aangaat, zijn de bijdragen der verzekerden (en dus ook het subsidie van Rijk en gemeenten) geraamd op f 4.000.000,—. De kosten van bijzondere steun zijn geraamd op f 6.000.000,—, waarvan de gemeenten f 2.000.000,— zullen terugbetalen aan het Rijk, terwijl een evengroot bedrag als schuld op de organisaties blijft rusten. De totale kosten voor het Rijk worden dus voor 1922 geraamd op f 4.000.000,—.

Uit bovenstaande cijfers blijkt in de eerste plaats wel de snelle ontwikkeling der verzekering, zich afspiegelende zoowel in de toeneming van het aantal werkloozenkassen als in die van het aantal verzekerden. Voorts blijkt, dat, globaal genomen, in de jaren 1917, 1918 en 1919 de inkomsten der werkloozenkassen uit bijdragen en subsidies de uitgaven overtroffen. Dit veranderde in 1920, toen de crisis haar invloed buitengewoon deed gelden en vooral onder de diamantbewerkers en sigarenmakers zeer ernstige werkloosheid optrad. Deze toestand bleef tot dusver voortduren. De reserves, die nog in de kassen aanwezig waren, waren weldra opgeteerd, want de tijd voor reservevorming was kort geweest en voor dit doel niet gunstig, en zoo zagen vele werkloozenkassen den bodem harer schatkist. Wat moest men doen? Moest men den leden, die nog recht op uitkeering hadden en hunne bijdragen trouw betaald hadden de uitkeering weigeren? O, zeker, juridisch hadden zij geen aanspraak op uitkeering bij uitputting van de werkloozenkas, maar een moreele aanspraak bestond er toch wel. Het vertrouwen, dat de verzekerden in hunne kassen stelden, mocht niet worden beschaamd, wilde men het instituut zelf geen afbreuk doen. De Regeering zag dit in en bood, in overeenstemming met de Kamers der Staten-Generaal de helpende hand. Zij meende, dat in dit geval art. 4 van het Werkloosheidsbesluit 1917 (verhoging van het subsidiepercentage) niet moest worden toegepast, doch de ontbrekende fondsen uit 's Rijks schatkist moesten worden verstrekt. In 1920 werd daartoe f 3.500.000,— als voorschot gegeven aan enkele kassen. In 1921 werd bepaald, dat kassen, die extra-steun noodig zouden hebben, dien konden krijgen, mits de helft als renteloos voorschot zou worden verstrekt en te zijner tijd dus zou worden terugbetaald, en voorts de uitkeeringen werden beperkt, al naar gelang men gehuwd of kostwinner, ongehuwd al of niet bij ouders inwonend was. Een soortgelijke regeling geldt voor 1922. Het verschil met 1921 is, dat thans ook de gemeenten een aandeel in den bijzondere steun betalen en de uitkeeringsbedragen nog wat zijn verlaagd. Bovendien is

¹⁾ Deze cijfers publiceerde ik reeds in de Economist van Maart 1920. Zij worden volledigheidshalve hier nog eens herhaald.

het aantal kassen, dat bijzonderen steun ontvangt, belangrijk ingekrompen.

Over 1921 werd aan bijzonderen steun verstrekt aan werkloozenkassen der:

1 diamantbewerkers	f	848.950,—
2 bouwvakarbeiders	„	343.900,—
3 fabrieksarbeiders	„	952.350,—
4 glas- en aardewerkers	„	178.600,—
5 houtbewerkers	„	503.725,—
6 lederbewerkers	„	81.355,—
7 metaalbewerkers	„	299.500,—
8 kleermakers	„	8.450,—
9 sigarenmakers	„	1.181.800,—
10 textielarbeiders	„	482.385,—
11 transportarbeiders	„	1.936.500,—
Totaal	f	6.817.515,—

De helft hiervan is dus door het Rijk à fonds perdu gegeven, de andere helft is een vordering van het Rijk op de kassen. Doordat de reserves over vorige jaren aangesproken zijn, zijn de hier genoemde cijfers van f 3.500.000,— en f 6.817.515,— lager dan het verschil tusschen inkomsten en uitgaven over 1920 en 1921. De totaalkosten voor het Rijk aan subsidie en bijzonderen steun bedroegen dus over 1921 pl.m. f 5.000.000,—.

Wat 1922 aangaat, vallen onder bovenbedoelde regeling 4 kassen van fabrieksarbeiders, 4 van metaalbewerkers, 1 van textielarbeiders, 5 van transportarbeiders, 5 van diamantbewerkers, 2 van glasbewerkers, 4 van sigarenmakers, 1 van zuivelbewerkers en 3 van houtbewerkers. Van de 77 landelijke kassen komen er dus slechts 29 in aanmerking voor bijzonderen steun. De overige 48 kassen zullen, zolang de werkloosheid in de bedrijven, die zij omvatten, geen abnormaal karakter draagt en men daar niet van crisiswerkloosheid kan spreken, door eigen middelen in hare behoeften moeten voorzien.

Had men deze maatregelen niet genomen en de uitkeeringen bij uitputting der werkloozenkassen zonder meer stopgezet, dan had men de verzekerden toch op andere wijze moeten steunen. Wellicht zou dit den Staat minder gekost hebben, omdat men bij steunverleening met behoeften en gezinsinkomsten rekening kan houden, hetgeen aan de verzekering vreemd is. Aan den anderen kant zullen er gevallen zijn, dat de uitkeeringen uit steunregelingen (bijv. door kindertoelagen) die uit de werkloozenkassen te boven gaan. Dit is juist de groote fout van mr. Fockema, dat hij de begrippen verzekering en steun verwart. Bij hem is steun en verzekering identiek. Maar hij vergeet, dat de arbeiders voor de laatste premie betalen, voor de eerste niet. Die premie is in den regel vrij hoog (zie hieronder) en is voor alle verzekerden in een kas gelijk of wisselt met het loon. Rijk en gemeenten geven op die premie, met het doel de verzekering aan te moedigen, wijl zij ook een overheidsbelang is, subsidie. Het ligt voor de hand, dat de verzekerden, die gelijke premie betalen aan de werkloozenkas, hunne kas immers, daaraan gelijke aanspraken willen ontleenen en dat inbreuk maken hierop de verzekering tegen den grond werpt. Maar evenzeer ligt het voor de hand, dat er geen bezwaar kan zijn, om het element behoefte in te voeren als de uitkeeringen met buitengewone Rijks gelden moeten worden gedaan en men die uitkeeringen over de kassen laat loopen, om deze in stand te houden. Vandaar dat voor een aantal kassen de uitkeeringen verschillend zijn, naar gelang van den burgerlijken staat van den verzekerde. Nog verder te gaan en rekening te doen houden met gezinsinkomsten zou de uitvoering in de practijk vrijwel onmogelijk maken, omdat deze is gelegd in handen van de afdeulingsbesturen der vereenigingen, in handen dus van menschen, die in hun vrijen tijd, in het belang hunner organisatie, zich aan dien vrij omvangrijken arbeid wijden en wier taak men niet kan en mag verzwaren, zonder het gevaar te loopen dat er van een goede uitvoering niets terecht komt. Maar maak dan gebruik van beproefde

krachten, van geschoolde en bekwame ambtenaren, roept Mr. Fockema uit. Geen tak van sociale verzekering is er echter, die technisch zooveel moeilijkheden oplevert als de werkloosheidsverzekering en wat de controle van ambtenaren niet vermag, bereikt men, naar algemeen wordt aangenomen, met die van de vakvereniging, al zal ook deze wel eens falen. Van dit laatste wijst Mr. Fockema enkele gevallen aan¹⁾ en op grond hiervan veroordeelt hij het geheele stelsel. Hoe absurd dit is, spreekt vanzelf.

Welke offers de verzekerden zichzelf moeten getroosten om hunne werkloozenkassen in stand te kunnen houden, moge uit het hiervolgende staatje blijken. Men bedenke daarbij, dat het totaal der premien (bijna f 4.000.000,—) in mindering komt op de kosten, die men anders aan steun zou betalen.

Groep van werkloozenkassen	Gemiddelde bijdrage per week	Groep van werkloozenkassen	Gemiddelde bijdrage per week
1. Landarbeiders	flosse 25-30 c. vaste 3-5 c.	8. Handels- en kantoorbed.	10 cent.
2. Bouwvakarb.	10-60 cent.	9. Kleermakers	3-24 cent.
3. Diamantbew.	50 cent-1 gld.	10. Lederbew.	20 cent.
4. Fabriksarb.	20 cent.	11. Metaalbew.	20 cent.
5. Glasbewerker	20 cent.	12. Sigarenmak.	8-20 cent.
6. Lito-entypog.	15-40 cent.	13. Textielarb.	15 cent.
7. Houtbewerk.	20 cent.	14. Transp.arb.	25-40 cent

Uit het volgende staatje, waarin opgenomen zijn de bedragen der premien, betaald in de jaren 1914 en 1918 blijkt, dat sedert laatstgenoemd jaar de premien gemiddeld meer dan verviervoudigd zijn.

Groep	Premie in		Groep	Premie in	
	1914	1918		1914	1918
2	10 cent	15 cent	8	2½ cent	2½-3 cent
3	10 "	32½ "	10		2 "
4		5 "	11	1-2 "	4 "
5		5-9 "	12	3-4 "	5 "
6	3 "	2-7 "	13		3 "
7	5 "	5 "			

De uitkeeringen uit de werkloozenkassen mogen nooit hooger zijn dan 70 pCt. van de gemiddelde dagelijkse verdiensten. Voor die kassen, die in 1922 bijzonderen steun genieten, zijn de maximum-uitkeeringen als volgt:

In plaatsen ingedeeld in klasse	Gehuwden en kostwinners	Kostgangers	Inwonende kinderen
1	2,85	2,15	1,20
2	2,55	1,95	1,05
3	2,25	1,75	0,90

Voor transportarbeiders en zeevisschers zijn de maximum-uitkeeringen nog lager, terwijl landarbeiders alleen in het tijdvak December t/m. April uitkeering kunnen krijgen en wel ten hoogste 36 dagen f 1.60 per werkdag.

De geesl der werkloosheid heeft niet alleen in Nederland gewoed. Geen land is er bijna aan ontkomen, al trof hij hier meer, daar minder. Overal heeft men buitengewone maatregelen moeten nemen om de werklozen te ondersteunen en heeft de schatkist zich bijzondere offers moeten getroosten. Doch nergens, waar men werkloozenkassen vond, uitgaande van arbeidersorganisaties, heeft men die kassen aan haar lot overgelaten en een stillen dood laten sterven. Zelfs in Zwitserland niet, waar men toch ook dezen vorm van werkloosheidsverzekering aantreft. Zij heeft daar weliswaar niet die vlucht genomen als bij ons en telde in 1918 slechts 140.000 verzekerden, aangesloten bij 27 organisaties. Naast deze kassen heeft men gemeentelijke en kantonale werkloozenkassen, terwijl in 1917

¹⁾ De door Mr. Fockema met zooveel instemming aangehaalde Leidsche wethouder Bots toonde door zijne rede weinig inzicht te hebben in het verschil tusschen verzekering en steunregeling. Daardoor maakte hij zich aan verspillende onjuistheden schuldig.

een federaal fonds is gesticht om genoemde kassen financieel te steunen en tevens steun te verleen aan niet-verzekerden. Dezen laatsten steun zou men kunnen vergelijken met den steun, die bij ons door middel van gemeentelijke steunregelingen aan ongeorganiseerd en uitgetrokken wordt verstrekt. Hierbij wordt met gezinsinkomsten wel degelijk rekening gehouden. Het is dus volkomen onjuist als Mr. Fockema beweert, dat men in Zwitserland geen verzekering, maar alleen steun kent.

Ter vergelijking laat ik hier volgen de bedragen (in francs) van den steun, dien men in Zwitserland sedert 1 April 1922 per dag verstrekt (arrêté du conseil fédéral van 3 Maart 1922).

Soort van gemeente	Ongehuwden	Onderhoudsplichtig jegens					
		1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.
Duur	4,	6,—	7,—	7,50	8,—	8,50	9,—
Middens.	3,50	5,—	6,—	6,50	7,—	7,50	8,—
Goedk.	3,—	4,50	5,—	5,50	6,—	6,50	7,—

De werkloosheidsuitkeeringen krachtens de Engelsche wet bedragen thans voor mannen 15 shillings per week, voor vrouwen 12 shillings per week, terwijl gehuwden 5 shillings meer ontvangen, benevens 1 shilling voor elk kind.

Voor deze uitkeeringen wordt premie betaald door de werkgevers (voor elken man 10 pence, voor elke vrouw 8 pence per week) en de arbeiders (elken man 9 pence, elke vrouw 7 pence per week). De Staat geeft op elke bijdrage van een man 6¼ pence, op die van een vrouw 5¼ pence subsidie (Unemployment Insurance Act 1922, 12 Geo. 5). Met gezinsinkomen wordt overigens geen rekening gehouden.

De Engelsche Regeering schat het totaal der bijdragen van den Staat over het tijdvak April 1922—Juni 1923 op £ 14.700.000. Het gemiddelde aantal werklozen over dat tijdvak wordt geschat op 1½ miljoen, die over die periode in totaal, naar raming, f 60.000.000 uitkeering zullen genieten.

Had de heer Fockema wat verder gespeurd, dan zou hij gezien hebben, dat de Oostenrijksche wet van 24 Maart 1920 reeds in 1921 belangrijk is gewijzigd. Men heeft er de door hem gepropageerde beginselen juist losgelaten en houdt noch met den burgerlijken staat, noch met gezinsinkomsten rekening. De uitkeeringen bij werkloosheid zijn er thans als volgt geregeld.

Dagloon in Kr.	Uitkeering per dag in Kr.	Dagloon in Kr.	Uitkeering per dag in Kr.	Dagloon in Kr.	Uitkeering per dag in Kr.
mind. d. 8	4.20	16-20	10 80	120-180	90.—
8-10	5.40	20-40	18.—	180-240	120.—
10-12	6.60	40-60	30.—	240-300	162.—
12-14	7.80	60-80	42.—	300-360	198.—
14-16	9.—	80-120	60.—	360enmeer	252.—

In Duitschland heeft men nog sinds 1918 de zgn. Erwerbslosenfürsorge. Evenwel is een wetsontwerp tot regeling der verzekering tegen werkloosheid in gevorderden staat van voorbereiding. Dit wetsontwerp geeft een hoofduitkeering aan den werkloze en een bijslag voor zijne familieleden, zonder dat met de inkomsten van deze laatsten wordt rekening gehouden.

De uitkeeringen krachtens de Erwerbslosenfürsorge zijn sedert 13 Februari jl. als volgt (in Marken).

	In gemeenten inged. in klasse			
	A	B	C	D en E
Mannen boven 21 j. met gezin	18,50	17,—	15,—	12,50
" " 21 „ zonder „	15,—	13,50	12,—	10,—
" beneden 21 „	10,—	9,—	8,—	7,—
Vrouwen boven 21 „ met gezin	15,—	13,50	12,—	10,—
" " 21 „ zonder „	10,—	9,—	8,—	7,—
" beneden 21 „	8,—	7,25	6,25	5,25
Familietoel. voor A echtgenoot	8,75	7,75	6,75	5,50
" " B kinderen	7,50	6,75	6,75	5,50

Bij deze regeling wordt met gezinsinkomen rekening gehouden.

In Denemarken, Noorwegen en Finland heeft men werklozenkassen van arbeiders-vereeningen uitgaande. Men moge hier al met den burgerlijken staat der verzekerden rekening houden, het „steun”beginsel kent men er niet.

Tot slot iets over België. Men treft daar aan de verzekering door middel van werklozenkassen van arbeiders-organisaties, gesteund door den Staat en door gemeentelijke werklozenfondsen. Voor het geval leden dezer kassen uitgetrokken zijn of deze kassen uitgeput zijn, wordt steun verstrekt uit een op 1 Januari 1921 opgericht Nationaal Crisisfonds. De uitkeering uit dit fonds, welke door middel van de werklozenkas wordt verstrekt, bedraagt: voor een gezinshoofd fr. 5,— per dag, voor de vrouw fr. 1,50 en voor elk kind fr. 1,—. Deze uitkeeringen worden voor $\frac{3}{4}$ door den Staat gedragen, voor 15 pCt. door de werklozenkassen en voor 10 pCt. door de gemeenten.

Sedert 17 Oct. 1921 is het recht op uitkeering uit het Nationaal Crisisfonds aanzienlijk beperkt, zoodat bijv. geen recht op uitkeering heeft de werklooze die:

- 1 behoort aan een gezin van 2 personen, als één van hen 4 dagen per week werkt en normaal loon van een volwassene verdient.
- 2 behoort aan een gezin van 3—5 personen, als twee leden boven 21 jaar werken.
- 3 behoort aan een gezin van meer dan 5 personen, als drie leden boven 21 jaar werken.
- 4 behoort aan een gezin waarvan een lid handel drijft of rondleerderij uitoefent.
- 5 één of meer onroerende goederen bezit, meer dan noodig is voor huisvesting en inkomsten.
- 6 eigenaar of huurder is van een onroerend goed, waarvan huring of onderhuring hem de noodige inkomsten verschaft.
- 7 behoort aan een gezin, bebouwende:
  - a. meer dan 1 HA. groote cultuur bij een gezin van 2—4 personen.
  - b. meer dan 2 HA. groote cultuur bij een gezin van meer dan 4 personen.
  - c. 20 A. groentenkweek.
  - d. 10 A. tabakkweek.
- 8 behoort aan een gezin, bezittende 1 paard of muil-ezel, 2 hoornbeesten, 4 varkens, 10 schapen of geiten, 100 kiekens.

Uit het voorgaande blijkt wel, dat onze regeling volstrekt niet ongunstig afsteekt bij hetgeen elders is ingevoerd en dat de kosten der verzekering niet bijzonder hoog en zeker niet zóó hoog zijn geweest, dat men van geldverspilling kan spreken. Integendeel, al moge men — als schrijver dezer regelen — geen onverdeeld bewonderaar zijn van het bestaande systeem van verzekering en niet blind zijn voor zijne feilen (men zie ook mijne bijdrage in de Economist), toch mag men niet de oogen sluiten voor de zegenrijke werking van onze verzekering, die land en volk tot heil heeft gestrekt. Opbouwende, niet afbrekende, kritiek is noodig, ook met het oog op de komende wettelijke regeling der verzekering, voor welke spoedig een gunstige tijd moge aanbreken.

Nog een enkel punt is er, waarop ik de aandacht wil vestigen. Mr. Fockema meent nl., dat de Regering een wet had moeten maken, waarbij aan de werkgevers invloed op de verzekering wordt toegekend. Hij weet immers, dat de Minister van Arbeid zich — en terecht — gelukkig geprezen heeft, dat hij nog niet met een wet gekomen is? Laat de schrijver eens zeggen, hoe hij zich die werklozenkassen denkt, uitgaande van werkgevers en werknemers gezamenlijk. Dat de werkgevers in dezen tijd voor medebetaling in de kosten der werkloosheidsverzekering (want dit is wel de consequentie van het hun geven van invloed) niets voelen, kan blijken uit het advies van den Ned. Werkloosheidsraad aan den Minister van Arbeid van 24 Nov. 1921 (Tijdschrift N. W. R. 1921

bl. 477 en volg.). Ten onrechte doet meergenoemde schrijver het voorkomen alsof alleen de moderne vakbeweging — op welke hij het blijkbaar bijzonder voorzien heeft — op het standpunt staat, dat de werkloosheidsverzekering moet berusten in handen der vakorganisaties. Hij leze de stellingen der onderscheidene vakcentralen op blz. 493 en volg. van het Tijdschrift van den Ned. Werkloosheidsraad (jaargang 1921) waaruit het tegendeel kan blijken.

Den Haag, Mei 1922.

Mr. H. J. MORREN.

BEPERKTE OF ONBEPERKTE RUBBER-PRODUCTIE.

Wegens buitenlandsch verblijf is het mij niet mogelijk geweest, het schrijven van den heer M. J. Koch, opgenomen in het nummer van 10 Mei j.l. eerder te beantwoorden.

Daarom zij het mij vergund alsnu ter zake het volgende op te merken:

Kort samengevat is het betoog van den heer Koch tot onderstaande hoofdpunten te herleiden:

1. De steeds toenemende productie van nu bestaande aanplantingen is te groot om binnen redelijken tijd door de wereldconsumptie te worden opgenomen.
2. Vooral in de jaren 1908 t/m. 1912 zijn de rubberaanplantingen enorm uitgebreid, waaraan de tegenwoordige malaise in hoofdzaak moet worden toegeschreven.

Een deel van den rubberaanplant moet definitief verloren gaan om tot geringere productie en daardoor tot betere markttoestanden te komen.

Door gebrek aan werkkapitaal in een langdurig tijdperk van lage prijzen geschiedt deze uitschakeling automatisch.

3. Inkrimping van productie is op Sumatra veelal gemakkelijker door te voeren dan op Java.
4. Java produceert over het algemeen goedkoper dan Sumatra.

Bij gedwongen productiebeperking bestaat het gevaar, dat Javaplanters schade lijden ten behoeve van de planters in Malakka en Ceylon.

5. Niemand kan de gevolgen van productiebeperking in vollen omvang overzien en waar in dezen twijfel bestaat verdient onthouding aanbeveling.

Van bovenstaande vijf beweringen is No. 1 de belangrijkste, en het is zeer moeilijk de m.i. waarschijnlijke onjuistheid daarvan overtuigend aan te toonen.

Schrijver maakte in 1920/21 een reis door Amerika, voornamelijk met het doel zich van fabricatie en verbruik van ruwe rubber op de hoogte te stellen.

Te diën einde bezocht hij nagenoeg alle belangrijke rubberfabrikatiecentra en heeft daarbij de meening ingewonnen van vele fabrikanten en makelaars.

Ofschoon toen ten gevolge der wereldmalaise vele rubberfabrieken geheel of gedeeltelijk hadden gestopt, waren genoemde deskundigen steeds volkomen overtuigd, dat, zoodra toestanden weer eenigszins normaal zouden zijn geworden, de wereldconsumptie alle rubber zoude kunnen opnemen, die van de bestaande aanplantingen mocht worden verwacht.

Zelfs voorspelden enkele dunner een „rubberboom”, zoodra de snel opkomende vrachtwagenindustrie groote hoeveelheden rubber zoude vragen.

Niettegenstaande de groote depressie was een der grootste fabrieken bezig zich door installatie van zwaardere machinerieën op die toekomst voor te bereiden.

Amerika verbruikt tot dusver 70 pCt. à 75 pCt. van de geheele wereldproductie, nu echter neemt de vraag naar rubber in Europa en Japan snel toe.

Wanneer weer het geheele plantageproduct zal kunnen worden verbruikt, hangt voornamelijk af van het aantal jaren dat noodig zal blijken voor herstel van eenigermate normale toestanden in Europa.

Schrijver neemt aan, dat binnen 5 tot 7 jaren het

bedrijfsleven zich wel in hoofdzaak zal hebben hersteld.

De vrees voor belangrijk toenemende productie der bestaande aanplantingen wordt door hem niet gedeeld, omdat reeds is gebleken dat vele der oudste aanplantingen in productie teruggaan, waardoor vermeerdering van het product der jonge aanplantingen wordt gecompenseerd.

Eventuele productiebeperking kan practisch slechts leiden tot eene matig loonnende exploitatie, die ook in verband met de nu opgedane ondervinding geenszins aanleiding zal geven tot belangrijke uitbreiding van den rubberaanplant.

ad. 2. Het is juist, dat van 1908 tot 1912 rubberaanplantingen de grootste uitbreiding hebben verkregen. Vele daarvan zijn zoo hoog gekapitaliseerd, dat eigenaars bij lage rubberprijzen het niet lang zullen kunnen volhouden.

Maar onjuist is de meening, dat deze aanplantingen nu door gebrek aan kapitaal te gronde zouden gaan.

Rubberboomen van tien- tot veertienjarigen leeftijd gaan niet verloren door het stopzetten der onderneming.

Integendeel, de rust verhoogt hun productievermogen, dat zich bij rijzende markt spoedig zal doen gelden.

Aanplantingen van boomen tot vijfjarigen leeftijd lijden inderdaad vrij aanzienlijk door verwaarloozing; maar het areaal, dat op die wijze zoude kunnen verloren gaan is beperkt.

Bovendien is het waarschijnlijk, dat Amerikaansch kapitaal tegen lagen prijs dergelijke aanplantingen zal opkopen, deze zoo goedkoop mogelijk zal onderhouden en het product bij loonnende prijzen op de markt zal brengen of zelf verwerken.

Waarlijk het zal blijken, dat de veronderstelling, dat lage marktprijzen blijvende productievermindering ten gevolge zullen hebben, onjuist is geweest.

Momenteel werken deze zelfs veelal productievermeerdering in de hand, omdat velen pogen door invoering der productie tot steeds lageren kostprijs te geraken.

ad. 3. Eene bewering, die ofschoon soms juist, de meeste Sumatraplanters niet zullen willen bevestigen.

ad. 4 al. 1. Is in hoofdzaak juist, hoewel in den laatsten tijd de kostprijs op Sumatra snel dien op Java begint te naderen.

ad. 4 al. 2. Weer de oude vrees, die zoozeer samenwerking tusschen Engelsche en Hollandsche planters heeft bemoeilijkt, en waarvan schrijver meende de onredelijkheid te hebben aangetoond.

Wat minimum kostprijs betreft, is Ceylon in de gunstigste positie, daarop volgt Java, dan Malakka, terwijl Sumatra het duurste uitkomt.

Deze verhoudingen worden echter voortdurend meer geëgaliseerd, daar zowel Malakka als Sumatra hebben geleend, hunne productiekosten belangrijk te verlagen.

ad. 5. Met volkomen zekerheid kan niemand alle gevolgen eener productiebeperking als voorgesteld, in vollen omvang voorspellen.

Wel echter bestaat die zekerheid omtrent de groote madeelen die rubberplanters in de laatste jaren hebben ondervonden als gevolg van het mislukken der door velen hunner gewenschte algemeene productiebeperking.

Als het „abstiens-toi”, door den heer Koch nog steeds aanbevolen, ook het resultaat van den nu op handen zijnden strijd mocht blijken, heeft schrijver de overtuiging, dat de lijdensjaren der rubbercultuur nog vele en zwaar zullen zijn.

Vermoedelijk zal daarna blijken, dat deze slechts ten bate zijn gekomen aan een betrekkelijk kleine groep bijzonder gunstig gesitueerden.

Het spreekt vanzelf, dat aan elke regeling moeilijkheden zijn verbonden en dat de voordeelen voor

verschillende plantersgroepen ook verschillend zullen zijn.

Schrijver is echter overtuigd, dat de voordeelen eener regeling, waarvan productiebeperking tot ongeveer verbruiksmogelijkheid het gevolg zal zijn, voor elke groep en voor Ned.-Indië, verre de nadelen zullen overwegen, welke te verwachten zijn van het voortduren van den huidige toestand, waarin de markt steeds meer wordt overvoerd met niet te consumeeren hoeveelheden ruwe rubber.

Eenigermate terecht moge worden beweerd, dat het voor ons koloniaal belang onverschillig is, door wie de exploitatie van rubberondernemingen geschiedt, zoo deze slechts blijven bestaan.

Volgens het inzicht van den schrijver behoort het echter wel degelijk tot de Regeeringstaak, ondernemers te steunen, die groote kapitalen in de ontwikkeling onzer koloniën hebben gewaagd en daardoor uitgestrekte gebieden tot aanzienlijken bloei hebben gebracht.

Voor al die steun slechts behoeft te bestaan in het vaststellen van eenige verordeningen van tijdelijken aard.

M. SANDERS.

Wassenaar, 15 Mei 1922.

MEDEZEGGENSCHAP.

II.

Met de bedoeling in dit artikel nader eenige rechtsgronden te ontwikkelen, waarop het streven naar medezeggenschap der arbeiders in het bedrijfsleven steunt, en vervolgens de economische argumenten aan te geven, welke hier voor mij den doorslag geven, moge ik voorop zetten, dat we bij dit vraagstuk zullen moeten rekenen met zedelijke, psychologische en economische factoren.

Deze volgorde heb ik met opzet aldus gekozen, omdat naar mijne meening de zedelijke kant van het vraagstuk primair is, in belangrijkheid gevolgd door psychologische redenen, welke beide vooral in het oog gehouden moeten worden, om bij de meer economische overwegingen den juisten maatstaf te kunnen aanleggen.

De aanwending toch van alle menselijke arbeidsvermogen heeft ten doel om aan de algemeene menselijke behoeften te voldoen.

De mensch zelf is dus doel en middelpunt der goederenvoortbrenging. Hij wendt zijn arbeidsvermogen eerstens aan om te voorzien in de behoeften van zich zelf en de zijnen, en ook indirect in die van zijne medemenschen.

Andersom heeft elke mensch de medewerking zijner medemenschen noodig, om zijne eigen veelzijdige behoeften te kunnen bevredigen. Aan zijn persoonlijk arbeidsvermogen overgelaten, zou de individuele mensch, wie hij ook zijn moge, een aller-armoedigst leven moeten lijden.

Daaruit volgt een door de natuurlijke verhoudingen opgedrongen samenwerking der menschen, waarin niet alle arbeidsfuncties even gewichtig zijn, doch niettemin alle voorzien in bepaalde en om bevrediging vragende behoeften der menschen gemeenschap.

Deze wederzijdsche afhankelijkheid tusschen de menschen onderling, als gevolg van de onvolmaaktheid des menschen, scheidt echter tusschen hen ook een wederkeerige verplichting.

Het is toch een onafwendbare logica, dat ik verplichtingen heb tegenover de menschen waarvan ik afhankelijk ben.

Wie dat niet toegeeft, ontkent den rechtsgrond van elke geordende samenleving en moet zijn toevlucht nemen tot de gewelds- en onderdrukkingstheorie.

Maar hiermee staan we dan ook midden in het vraagstuk van het medezeggenschap, van den zedelijken kant gezien.

Als in de goederenvoortbrenging de samenwerking der menschen, als gevolg hunner natuurlijke eigen-

schappen en onvolmaaktheid onafwendbaar is; op welke wijze dienen dan in die samenwerking de verhoudingen te worden geregeld?

Als men bij het antwoord de wederzijdsche afhankelijkheid der menschen niet uit het oog verliest, is er dan een ander redelijk antwoord mogelijk dan dit: door gezamenlijk overleg en medezeggenschap van allen, overeenkomstig de positie welke wordt bekleed?

Dit antwoord vloeit noodzakelijk voort, eerstens uit de recht menschelijke logica en voorts uit het onbevooroordeeld rechtsbesef.

Ik hoor van bepaalde kanten al spreken van pure theorie, van grauwe theorie misschien.

Maar ik zou hier uitdrukkelijk willen waarschuwen zich niet met een zinledig gebaar af te maken van zedelijke overwegingen, die met groote zekerheid uit de volksziel opkomen en waartegen geen steekhoudende argumenten zijn aan te voeren.

O zeker, daartegenover kan men desgewenscht economische machtsmiddelen plaatsen, doch, men vergeet niet het spreekwoord: „strenge meesters regeren niet lang.”

Om voorts alle onjuiste conclusies af te snijden, zij met nadruk gezegd, dat deze zedelijke overwegingen geenszins voeren tot de theorie van de economische gelijkheid der menschen.

Integendeel ik erken, omdat ik ze zie, niet onbelangrijke verschillen tusschen de menschen onderling, hetgeen natuurlijk ook op economisch gebied zijn gevolgen heeft.

Voor mij zijn die verschillen in aanleg, geestelijk en lichamelijk kunnen des menschen, de door God gewilde regelen in de orde der Schepping, zich volkomen aanpassend aan de zeer verschillende arbeidsfuncties, welke tot bevrediging van de veelzijdige behoeften der menschenfamilie noodig zijn.

En die aangeboren verschillen leiden tot verschil in maatschappelijk kunnen, en ongelijkheid in maatschappelijke rechten, waardoor alleen het welstandsverschil te verklaren en te aanvaarden is.

Maar dat is geen reden om aan enkele menschen over te laten geheel eenzijdig het arbeidsproces te regelen en daardoor de groote massa van evenzeer onmisbare medewerkende menschen in een positie van volslagen onmondigheid te laten. Integendeel heeft die massa recht op medezeggenschap, overeenkomstig hare onmisbaarheid in het productieproces.

De vorm waarin het medezeggenschap moet worden uitgeoefend, is natuurlijk een meer aan technische eischen gebonden vraagstuk op zichzelf; doch het zedelijk recht op medezeggenschap in het bedrijfsleven vloeit geheel voort uit het feit, dat bij de voortbrenging der maatschappelijke goederen wordt samengewerkt door menschen, en dat niet willekeurig, doch natuur-noodzakelijk, die allen dezelfde rechten hebben, om over de aanwending hunner eigen arbeidskracht mee te spreken.

Wie het persoonlijk bezit wil eerbiedigen, zal ook deze conclusie moeten aanvaarden.

* * *

De psychologische en de economische factoren, welke in het vraagstuk van het medezeggenschap een rol spelen, zijn minder gemakkelijk elk op zichzelf te beschouwen, dan de reeds besproken rechtsgronden.

Feitelijk staan deze factoren ook niet op zichzelf, en vooral in economisch opzicht hangt veel af van de vraag, of men in de productieverhoudingen de regelingen in overeenstemming weet te brengen met de algemeen waarneembare psychologische eigenschappen der menschen.

De mensch is nu eenmaal geen machine. Een vernuftig geconstrueerden automaat kan men, bij toepassing van het vereischte onderhoud, laten werken, zooals de constructie bepaalt en zolang en zoo vlug men verkiest.

De mensch laat zich echter niet willekeurig construeeren, omdat hij een eigen, door God gewilde natuur heeft, met verstand en vrijen wil begaafd, waardoor hij, binnen het raam van bepaalde economische wetten en verhoudingen, een grooten invloed behoudt op zijn eigen handelingen.

Men kan met Taylor van meening zijn, dat de arbeider is af te richten op een werkmethode, die tot het hoogst mogelijke rendement voert; dit zal toch slechts mogelijk zijn, als de arbeider daartoe wil medewerken.

Ook al wordt de arbeider, die werken moet om te kunnen leven, onder den dwang dezer economische wet tot den arbeid genoopt, het arbeidsresultaat, vooral wat de kwantiteit betreft, wordt niet allereerst door deze economische noodzaak bepaalt. Veel meer zal dat afhangen van regelingen, die den arbeidsoverlust opvoeren en den arbeider in staat stellen, in den arbeid dien hij verricht, een zekere mate van voldoening te scheppen.

Dit kan en zal er toe bijdragen, dat het menscheelijken willen versterkt wordt en de arbeidsprestatie niet alleen geschiedt onder den drang der economische noodzaak, doch mede en zelfs onder het meer resultaat belovende bewuste pogen zich met alle krachten te wijden aan de maatschappelijke taak, die in den arbeid wordt verricht. Het is toch wel een uitgemaakte zaak, dat het arbeidsresultaat zoowel kwantitatief als kwalitatief veel grooter moet zijn, als de arbeidsprestatie wordt beheerscht door het bewuste willen en zich geheel geven, dan wanneer alleen de economische noodzaak als drijfveer geldt.

Nu zijn wel alle psychologen het erover eens, dat de ontwikkeling in de voortbrengingswijze ertoe leidt, dat de arbeidsvreugde en de zelfvoldoening, die uit de arbeidsprestatie zelf te putten is, meer en meer gevaar loopt.

De arbeidsverdeling, die om economische redenen steeds verder wordt doorgevoerd, heeft ten gevolge, dat de arbeider meer en meer vervreemdt van den door hemzelf gepresteerden arbeid.

De arbeidstrots, die vroeger zulk een belangrijke psychologische factor was bij de zelfstandige vervaardiging van een werkstuk, is thans wel geheel uitgeschakeld.

Het levende contact tusschen den arbeid en den arbeider is, als gevolg van de arbeidsverdeling, grootendeels verloren gegaan, en het is daarom verklaarbaar, dat de belangstelling in het arbeidsproduct evenredig is gedaald.

Deze weinige belangstelling geldt uiteraard evenzeer de economische resultaten, omdat de verantwoordelijkheid van den arbeider werd afgestompt, naarmate hij persoonlijk meer en meer in het arbeidsproces verloren ging.

Dit te critiseeren zou onbillijk zijn, want men kan van den loonarbeider geen hogere menscheelijken of maatschappelijke deugden eischen, dan van elken anderen mensch; en een algemeene menscheelijken eigenschap is nu eenmaal deze: onverschilligheid voor dingen, die niet op eenigerlei wijze onze verantwoordelijkheid, of onze geestelijke en stoffelijke belangen raken.

Als men de voor een paar jaren zoozeer becritiseerde arbeidsschuwheid — een ondeugd, die wij natuurlijk hartgrondig afkeuren — wat meer had bezien in het licht van bovengenoemde overwegingen, dan ware wellicht een meer opbouwende conclusie getrokken.

Het is toch niet geheel redelijk zich uitsluitend te bepalen tot de veroordeeling van een verschijnsel, dat voor een belangrijk deel mede moet worden verklaard uit de gewijzigde verhoudingen in de voortbrengingswijze.

Het is naar mijne meening verdienstelijker te zoeken naar, en mede te werken aan nieuwe vormen, die in het bedrijfsleven terug kunnen brengen, hetgeen er, door de zich sterk wijzigende moderne verhoudin-

gen en de steeds verder doorgevoerde arbeidsverdeling, uit verdrongen is.

Met inachtneming van technische en commercieele voorwaarden zal dan ook naar mijne meening gezocht moeten worden naar middelen, om het moderne bedrijfsleven meer in contact te brengen met de sociale belangen der arbeidersmassa en met de verantwoordelijkheid, die zij in het algemeen belang te aanvaarden heeft. Den weg daartoe zie ik alleen in een onbevooroordeelde toekenning van medezeggenschap en een loyale medewerking daartoe van allen, die op eenigerlei wijze met de leiding van staat en maatschappij belast zijn.

De steeds groeiende invloed der werknemers-organisaties wordt bovendien op den duur een gevaar voor het algemeen belang, wanneer aan dien invloed geen verantwoordelijkheid wordt opgelegd. En ofschoon die invloedrijke positie als vanzelf verantwoordelijkheid insluit, zal men het noodige besef daartoe en de toepassing daarvan slechts kunnen eischen, als het noodige medezeggenschap ook wordt toegekend.

Het gaat natuurlijk niet aan te zeggen: gij werknemers-organisatie hebt met uw grooten invloed ook groote verantwoordelijkheid, doch wij werkgevers zullen vóór U en zonder U uitmaken hoe gij die verantwoordelijkheid hebt te verstaan en hoe gij Uwen grooten invloed moet aanwenden.

Dan dringt men die organisatie in een positie van strijd, waaruit ook voor het bedrijfsleven groote economische nadeelen moeten voortvloeien en waardoor een steeds groter permanent gevaar voor het algemeen belang ontstaat.

Met de moderne ontwikkeling in het bedrijfsleven zal men ook de gevolgen moeten aanvaarden, en wie niet ziende-blind is, kan onmogelijk aan de conclusie ontkomen, dat het streven der arbeiders-organisaties en hun groeiende invloed in het belang van de industrie en van onze volksgemeenschap moeten gerealiseerd worden door toekenning van een behoorlijk medezeggenschap in het bedrijfsleven.

Over wat ik met „behoorlijk” bedoel en over den vorm waarin het medezeggenschap naar mijne meening ware te gieten, zal ik in een volgend nummer nadere beschouwingen geven.

C. J. KUIPER.

Utrecht.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

Een regeeringsnederlaag inzake het voorstel de onderwijzers te doen bijdragen in de kosten der pensioenregeling; een voorstel tot intrekking der Safeguarding of Industries Act maar nauwelijks door het Hoogerhuis verworpen; de Minister van Volksgezondheid en de werkloosheidsuitkeeringen te Poplar; de wetgeving op de politieke werkzaamheden der Vakverenigingen; het arbeidersvraagstuk in den kolenmijnbouw, het spoorwegbedrijf en de machinesnijverheid; wederinvoering van den termijnhandel in effecten.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 20 Mei 1922:

The Genoa Conference started with such a bad press that the general public has taken the news of the last few days with complete equanimity. There was never much life in the Conference, and that is roughly all that can be said about the position. The few people to whom international affairs are a matter of serious interest always looked to May 31 as the real date which would affect the life of Europe in the immediate future, and the fact that the Hague Conference, even if this time there are results, will not produce them for some time to come, only confirms the view that Genoa has only served to blind

the public to the real issues at stake in the next few weeks. The Prime Minister returns, if not with „Peace and Honour” at any rate with the comfortable conviction that those whom he left in charge of affairs at home, have hardly proven to the world that they can easily carry on without him. The fact is that the Government have had a nasty knock over the carrying out of their economy plans, being defeated in the House of Commons by a majority of three.

One of the fruits of the Geddes Report, was a proposal that the teachers should contribute towards the cost of the pension scheme inaugurated in 1918, before the present scales of pay were agreed upon. Naturally the fact that pensions were made non-contributory, must have played some part in the negotiations between the official committee and the teachers. The Government proposed in the bill which was before the House this week to deduct 5 per cent of the pay of the teacher as his contribution to the pensions fund, though Mr. Fisher, the Minister of Education, was careful to insist that teachers who were not eligible under the pension scheme, would not be touched under the new bill. The financial position of the country had altered, whilst the scales of pay could not be touched for at least another year. He denied that there was any contract that pensions should not be made contributory in return for the teachers moderating their salary demands.

The House of Commons took a different view. The Minister was pressed to allow the question of the implied contract to be examined by a Committee before he proceeded with the Bill. This he refused to do, and was backed up in his refusal by the Leader of the House. In the end the Government found itself in a minority of three, the majority against it including some of its own supporters. The question then arose as to what was going to be done. Next day the Leader of the House announced that the moral and contractual issues would be settled by a Committee, meanwhile, the Government would introduce a supplementary estimate for £ 600,000. The House of Commons now found itself in an awkward position. Members had voted against the Government because they feared the electoral strength of the teachers, they now found that they were likely to be involved in trouble over the refusal to endorse „economy”. Either they must throw over the teachers or they must throw over the economists: a painful alternative with a general election not so very far off. As for the teachers, they are likely to find that their victory will cost them dear. The scales of salary fall due to be revised in 1923 and 1924. They are insisting on their pound of flesh now, but the moral case against reduction then will be much weakened by the fact that they will have suffered no reduction whilst prices have been falling fairly sharply. In the long run they are likely to lose more than if they had consented to the 5 per cent cut now. On the other hand, the Government was rather foolish to deny that this 5 per cent deduction was not reducing salaries. It certainly involved an economy to the State of £ 2,300,000 which in other circumstances, would have had to be borne by the Exchequer, and may still have to be borne by it. The net income of the teachers will certainly be reduced to the extent that the burden of pensions will be borne by them rather than by the State.

In the House of Lords, the Government narrowly escaped defeat over the Safeguarding of Industries Act: an adverse motion only being defeated by a majority of two.

The Minister of Health, whose popularity has been recently rather at a discount, in consequence of some very tactless remarks about the Housing shortage, has been able to score this week, and has given his old enemies, the Poplar Board of Guardians,

an uncomfortable half hour. A special investigation by an experienced poor law official, reveals if not corruption, at any rate considerable laxity in the standards of control, and a somewhat elastic conception of the needs of those seeking relief. Assistance has been given in cases where there was no very clear need for it, and in amounts which left the recipient better off than he would have been had he been at work. But of course, the greater part of this was known already; and the only effect of the publication of the report is to discredit the movement for the unification of the cost of relief all over London. That the revelations of the report will do the Labour Party no good needs no emphasis.

Labour questions altogether have been very much to the front this week. Yesterday the House of Commons insisted, against the opposition of the Labour Party, on giving a second reading to a bill which proposes to amend the present position of trade unions in relation to political activities. As things now stand, a ballot of members must be taken before the union can subscribe to funds raised for political purposes, whilst members of the union who object have the right not to contribute. The new bill requires those members who wish to contribute to funds of a political nature to state their willingness, so that whilst it is now assumed that in the absence of opposition the member is in favour, it would under this bill be assumed that in the absence of positive statement the member is not in favour of such action. Moreover, a majority of a defined size is required before political ends can be pursued by the union.

Naturally, the Labour Party opposed a bill which would enormously weaken their ability to carry out political activities, and the measure is in fact devised in order to weaken the electoral strength of the trade unions as such. It remains to be seen whether the bill will go any further. The leader of the Labour Party was unable to prevent the bill being referred to a committee. But all experience shows that in the long run these measures designed to cripple the labour movement have precisely the opposite tendency: and a provocative measure of this sort comes at a time when class feeling is still much stronger than it was before the war.

The woes of the coal miners were discussed on Thursday, when the estimates of the Mines Department were being discussed by the House. It was asserted by the miners in the House that wages were almost back at pre-war levels, and that, taken into conjunction with short time, a large number of miners' families were on the verge of starvation. The Minister urged patience: the coal industry had already recaptured its foreign markets, and if internal trade revived, the troubles of the mining industry would be at an end. Mr. Gould, the shipping magnate of Cardiff, attacked the railwaymen as the cause of all the trouble, they were keeping wages up and consequently the cost of transport was far too high.

It looks as if there were going to be serious trouble in the railway world. The traders are pressing the railways for cheaper rates. But the railways are bound to certain basic scales of pay, which must not in any case be less than twice the rate of pay of the pre-war period. As I have already pointed out, the Scottish railways have been pressing for alterations, and the English railways are more or less bound to follow their example in the long run. It is true that the Scottish managers by no means got what they wanted, but the clamour of the trading interests is great. Besides this, the railways are seeking to get powers at the moment for running road services, and the attitude to the demands of the traders will affect their chances of getting what they want from Parliament, where the trading interests are very strong-

ly entrenched. The railway unions are already taking alarm.

The engineering dispute still continues. The employers have so far altered their position as to concede the principle of previous consultation where general changes are contemplated, but the Engineering Union still declares that the position of its members under the new terms is not secured, and the new negotiations are once more in a semi-moribund state.

So far as the City is concerned, the most important matter is the re-introduction of carry-over facilities from next week onwards. It is asserted in a good many quarters that the speculative account is likely to be small, and that brokers will be very cautious in providing carry-over facilities for their clients. The slackness of markets is said to be due to the fear of bear selling next week, but there is surely not very much in this argument: the state of Europe is quite enough to cause the bull movement to slacken somewhat. The underwriters of new loans have not had quite such a good time lately: 94 pCt. of the new New South Wales Loan has been left on their hands, and about 25 pCt. of the new Lever issue. This would seem to indicate that the lowering of interest on long period loans cannot go on indefinitely, and is a serious warning to the Government to get their funding loan under way before industrial revival takes place on such a scale as to reduce the volume of floating money seriously. The Treasury Bill rate has been rising continuously since the beginning of the month, and next week £10 millions of Bonds will be offered as well as £40 millions of bills.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand April 1922, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van April 1921.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 1.056.385.264, waarvan f 768.911.326 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaring van belastingdruk medebrachten — is totaal eene som van f 1.307.655.755 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 37.597.004 op, tegen f 39.473.366 in April 1921 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 1.876.362. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 1.796.921.

In vergelijking met April 1921 vertoonden in April 1922 vooral de grondbelasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de wijn-, gedistilleerd- en bieraccijns een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de dividend- en tantième-belasting, de suiker-, de zout- en de geslachtaccijns, de zegel- en registratierechten.

De grondbelasting heeft deze maand bijna 8 ton meer opgebracht (f 1.398.515 tegen f 621.681 in April 1921). Wat laatstgenoemd cijfer betreft, moet echter opgemerkt worden, dat in de eerste maanden van het jaar 1921 de achterstand in de aanslagregeling, in verband met de voorgenomen wijziging der wettelijke bepalingen, sterk zijn invloed op de baten uit dit middel deed gevoelen. De opbrengsten in de maand April van de jaren 1918, 1919 en 1920 — respectievelijk f 1.684.816, f 1.656.873 en f 1.620.501 doen zien, dat op zichzelf dit middel in April 1922, volstrekt niet ruim heeft gevloeid.

De inkomstenbelasting blijft ruime baten afwerpen: de hoogere opbrengst bedraagt f 1.230.692. Daarentegen valt weder eene vermindering van de bate

uit de dividend- en tantiëmelasting te constateeren. Deze vermindering bedraagt thans f 634.279.

Voor de hoogere opbrengst van de vermogensbelasting van f 266.870 is geen bijzondere reden op te geven.

Na eenige hoogere opbrengsten in vorige maanden, die een gevolg waren van het speculatief inslaan van voorraden, in de verwachting van prijsverhooging, die echter is uitgebleven, valt deze maand, evenals de vorige — weder een mindere opbrengst van den suikeraccijns (f 918.825) aan te wijzen. De mindere opbrengst bedroeg de vorige maand f 737.561.

Vermeerderde invoer met het oog op verwachte accijnsverhoging deed de opbrengst uit den wijnaccijns met een bedrag van f 89.379 stijgen.

Ontving de schatkist de vorige maand uit den gedistilleerdaccijns f 654.618 minder dan in Maart 1921, deze maand is er een voorsprong van f 437.836 aan te wijzen. De bieraccijns vertoont een accres van f 39.153.

Als gevolg van prijsdaling van het vee en invoer van buitenlandsch vleesch verminderde de geslachtaccijns van f 986.443 tot f 636.454, alzoo met een bedrag van f 299.989. Toename van den invoer van geraffineerd zout deed de opbrengst van den zoutaccijns terugloopen van f 115.625 op f 11.722.

De zegel- en registratierechten vertoonten deze maand eene vermindering van respectievelijk f 472.720 en f 2.968.041 als gevolg van de moeilijke tijdsomstandigheden.

De beursbelasting, die in de zegelrechten is begrepen, bracht deze maand ruim f 258.000 op, of bijna f 100.000 meer dan in de vorige maand, hetgeen den indruk vestigt, dat de bedrijvigheid ter beurze wel iets toeneemt.

De invoerrechten maken dezen keer evenals over Maart 1922 een beter figuur dan vorige maanden. Een meerdere opbrengst van f 67.574 valt aan te wijzen. Viel de vorige maaand ook voor de statistiekrechten een meerdere opbrengst te constateeren, de maand April 1922 bracht f 214.240 minder op dan April 1921.

De toename van de opbrengst der loodsgelden bedroeg f 46.791 (de vorige maand bedroeg de hoogere opbrengst f 45.042). Deze opbrengst blijft langzaam vooruitgaan.

De belasting op gouden en zilveren werken heeft in April 1922 ruim f 64.000 opgebracht, tegen f 63.571 verleden jaar.

Wanneer men in aanmerking neemt, dat het heffingspercentage sinds 1 November 1921 is verdubbeld, dan blijkt, dat de economische depressie zich ook hier doet gevoelen.

AANTEKENINGEN.

Agrarische politiek in Sowjet-Rusland. — De nieuwe koers der economische politiek, waarin meer aandacht geschonken wordt aan het particulier initiatief¹⁾, breekt ook door op agrarisch gebied.

Ter uitvoering van een resolutie betreffende de organisatie van den landbouw, aangenomen op het negende Al-Russische Congres (Dec. 1921) heeft de Raad van Volkscommissarissen een ontwerp-decreet aan den Al-Russischen Centralen Uitvoerenden Raad voorgelegd, waarvan de voornaamste trekken hieronder worden medegedeeld.

De ondervinding heeft nl. geleerd, schrijft de Russian Information and Review, waaraan een en ander wordt ontleend, dat, wil de landbouw zich herstellen en gunstig ontwikkelen het verleen van ruimere rechten en bevoegdheden aan de boeren, dan tot dusverre het geval was, onontbeerlijk is.

De bepaling wordt nu gemaakt, dat boeren, die zich niet kunnen vereenigen, met de door de leden van de

¹⁾ Zie pgn. 306, 360, 408 en 423 van dezen jaargang.

mir gevolgde bebouwingsmethoden, vrij zijn uit die gemeenschap te treden. Zij hebben dan recht op evenveel land, als hun lidmaatschap van de mir meebracht. Op deze wijze hoopt men de toepassing van nieuwere, meer productieve methoden van bebouwing te bevorderen, hetgeen naar geloof wordt tot navolging zal prikkelen.

Daarnaast wordt den boeren een grootere continuïteit van bezit gewaarborgd, doordat de periodieke herverdeeling van de mir met grooter tusschenpoozen zal geschieden, terwijl de tot dusverre geregeld plaats vindende regularisatie van de verdeeling van het grondgebied tusschen de verschillende mirren wordt afgeschaft. De huidige grenzen zullen worden vastgesteld en worden blijvend verklaard. Ook den hierboven genoemden uit de gemeenschap getreden landbouwers wordt een blijvend bezit gewaarborgd. Van deze regeling, die een wensch der boeren vervult, verwacht men een groot psychologisch effect, doordat de boeren zich meer aan den grond gebonden voelend, daaraan ook meer zorg zullen besteden.

BOEKAANKONDIGING.

A. E. C. van Saarloos, *Balanslezen*, Rotterdam, Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, 1922.

Wanneer bovengenoemd werkje twintig jaar geleden was geschreven, zou het een aardige aanvulling zijn geweest op het in dien tijd bestaande studiemateriaal voor comptabele leervakken; nu echter is de balansleer in een dergelijk stadium gekomen, dat men zich met verwondering afvraagt hoe deze schrijver, die blijkens eenige vorige publicaties toch wel op de hoogte is van de bestaande litteratuur, dit werkje in het licht kon geven.

Reeds lang geeft de litteratuur over de balansleer duidelijk blijk ervan, dat men ter bestudeering van de problemen, die het financieel beheer der onderneming met zich brengt, zich geenszins behoeft te baseeren op de methode van het boekhouden. Dat de schrijver dit in zijn inleiding en ook in zijn verdere uiteenzettingen voortdurend doet, is oorzaak, dat in dit boekje elke bredere opvatting, elke ruimere visie ten eenenmale ontbreekt.

Zoo wordt uit de oude doos de leer weer opgediept, dat balansopmaking het volgend tweeledig doel heeft:

„a. zij moet een moment-opname verschaffen van de financieele positie van het bedrijf;

b. zij geeft het ongedetailleerde bedrijfsresultaat aan van de afgelopen periode, waarvan de samenstellende deelen verzameld zijn op de Resultatenrekening.” (blz. 11).

Reeds lang is men tot de overtuiging gekomen, dat de balans of het een of het ander geeft, maar slechts hoogst zelden beide tegelijk. Rehm's onderscheiding tusschen Vermögennmittlungs- en Gewinnverteilungsbilanz schijnt tot den heer Van Saarloos niet te zijn doorgedrongen. Dit verschil is vooral sterk aan den dag getreden door de waardestijging van tal van gebruiksgoederen als gebouwen, machines, schepen e.d. De moment-opname zou voor deze goederen de actueele bedrijfswaarde moeten toonen, terwijl de balans, die aansluit op de resultatenrekening, ze ten hoogste opneemt voor het geldbedrag, waarvoor ze vroeger zijn te boek gesteld.

De schrijver heeft dit waarschijnlijk ook gevoeld en daarom eenige regels gewijd aan deze kwestie. Over waardebepaling en afschrijving sprekend zegt hij nl. het volgende:

„Voor de boekhouding moeten de waardeverminderingen naar hare oorzaken worden onderscheiden in depreciatie en fluctuatie. Depreciatie is een vermindering in waarde, die in den gewonen loop van omstandigheden verwacht kan worden, als noodzakelijk gevolg van het bezit en gebruik van een activum: het is een last van het bedrijf.

Depreciatie werkt dus steeds verminderend. Fluctuatie daarentegen ontstaat door oorzaken buiten het bedrijf en kan apprecieerend of depreciërend werken.” (blz. 10).

Deze leer is niet slechts gewrongen, maar ook onjuist. Het lijkt wel, alsof de schrijver de bekende kwestie van de balanswaardering bij dalende koopkracht van het geld door een algemeenheid en een paar mooi klinkende woorden heeft willen oplossen. Zeer zeker begrijpen wij de bedoeling. De schrijver meent met de depreciatie de vermindering van het aantal prestaties, dat een activum alsnog kan verrichten, met fluctuatie het verschil in waardeering voor de overblijvende prestaties een jaar te voren en nu. Maar ontstaat dit verschil slechts uit oorzaken buiten het bedrijf? Is de onverwachte waardevermindering van een werktuig tot vervaardiging van een artikel, dat niet meer „gaat”, aan externe oorzaken toe te schrijven? En kan de meerdere slijtage van een werktuig, waarvan men in een drukken tijd te veel vergt, in den gewonen loop van omstandigheden worden verwacht? Wanneer men een leer wil pasklaar maken voor verschijnselen van het oogenblik mag men toch nimmer veronachtzamen wat jarenlange ervaring onder andere omstandigheden heeft getoond.

De schrijver schijnt meermalen in de war te zijn gebracht door het zien van verschijnselen, waarvan hij de oorzaak niet bevroedde. Zoo vertelt hij bij de behandeling der vlottende middelen, dat verschillende ondernemingen om in tijden van nood over voldoende liquide middelen te kunnen beschikken, een beleggingsportefeuille vormen, zonder te vermelden vanwaar de gelden komen, die het bedrijf niet nodig heeft en die dus afzonderlijk kunnen worden belegd. En dan gaat hij aldus voort:

„In sommige gevallen belegt men een gedeelte van de voor dit doel beschikbare gelden in eigen fondsen nl. in door inkoop verkregen eigen aandelen of obligaties. Men doet dit veelal om den koers te steunen, wanneer op zeker oogenblik veel van deze fondsen ter beurze worden aangeboden.

Aan den eisch van gemakkelijke en risico-kleine realiseerbaarheid der effectenportefeuille wordt dan zeer veel tekort gedaan.

Immers in een tijd, dat het bedrijf een crisis doormaakt, die realiseering der portefeuille noodig maakt, zal de koers der eigen fondsen wel het voor dit doel meest ongunstige peil hebben bereikt.” (blz. 19/20).

De schrijver schijnt niet te weten, dat inkoop van eigen fondsen ter ondersteuning van den koers dient om aantrekking van nieuw kapitaal te vergemakkelijken, waardoor automatisch aan zijn bezwaar wordt tegemoet gekomen; men denke hier vooral aan de hypotheekbanken. Tegen den inkoop van eigen fondsen, die het karakter van kapitaalruggeef draagt, zal het bezwaar zeker niet gelden.

Eindelijk nog een staaltje, hoezeer dit boekje gebrek aan inzicht in financieringskwestie verraadt. Volgens den schrijver creëert men preferente aandelen in hoofdzaak in twee gevallen:

„a. Wanneer een zaak bijzonder goed gaat, en men wil het aandeelkapitaal uitbreiden, dan krijgen de eerste aandeelhouders, in plaats van hunne gewone aandelen, preferente stukken, waaraan b.v. het recht op een extra aandeel in de overwinst is verbonden; daarna gaat men tot de uitgifte van een nieuw gewoon aandeelkapitaal over.

b. Wanneer kapitaalsuitbreiding noodzakelijk is, doch de stand van de zaak minder gunstig, dan zal men, om gelden van het publiek te kunnen loskrijgen, den nieuwen aandeelhouders voorrechten moeten verleen en boven de oude.” (blz. 22).

Hier lijkt commentaar mij overbodig.

Het ware gewenscht, dat dergelijke boeken, die eenerzijds wanbegrippen verspreiden, anderzijds de ernstige beoefening der handelswetenschap schaden en in discredit brengen, voortaan achterwege leven.

P.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	April 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeen- komstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.398.515	3.302.024	1.469.254
Personeele belasting ..	— ⁵⁾	2.152.481	2.925.856
Inkomstenbelasting ..	13.636.059	41.958.198	33.767.727
Dividend- en tantième- belasting	741.026	3.373.479	7.990.219
Vermogensbelasting ..	3.209.002	6.752.172	5.647.557
Aooijzen.			
Suiker	2.203.505	13.441.578	13.539.712
Wijn	140.655	727.811	515.804
Gedistilleerd	4.866.553	19.858.404	17.716.901
Zout	111.722	441.016	538.152
Bier	316.352	1.199.992	897.383
Geslacht	686.454	2.861.744	4.279.895
Belast. op speelkaarten	6.991	28.081	29.487
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	¹ 1.503.837	² 5.744.504	³ 7.221.005
Registratierechten	1.542.556	6.934.638	13.531.379
Successierechten	3.207.329	11.831.974	10.725.010
Invoerrechten	3.198.341	12.777.778	12.048.152
Gouden en zilveren werken			
Belasting	64.200	298.281	274.555
Essaailoon	125	439	326
Statistiekrecht	259.745	1.128.299	1.293.775
Mijnen	85.973	226.833	163.732
Domeinen	176.063	590.739	587.018
Staatsloterij	24.338	220.837	219.205
Jacht en visscherij	211	1.276	1.455
Loodsgelden	217.451	901.710	764.211
Totaal	37.597.004	136.754.288	136.147.770

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	April 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeen- komstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	279.917	662.876	297.138
Personeele belasting ..	— ⁵⁾	496.564	637.334
Inkomstenbelasting ..	3.728.528	11.807.695	9.680.415
Vermogensbelasting ..	802.251	1.681.795	1.404.088
Dividend- en tantième- belasting	244.539	1.113.248	2.636.772
Aooijzen.			
Suiker	440.701	2.688.316	2.707.942
Wijn	28.131	145.562	103.161
Gedist. (binn.- en buitl.)	486.655	1.985.840	1.771.690
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	12.930	28.892	107.245
Totaal	6.023.652	20.610.788	19.345.785

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-
GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	April 1922	Sedert 1 Januari 1922
Verdedigingsbelasting Ia	962.452	2.020.620
Verdedigingsbelasting Ib	2.767.744	6.473.535
Verdedigingsbelasting II	3.992.878	11.768.315
	7.723.074	20.262.470
Oorlogswinstbelasting	1.779.949 ⁴⁾	22.622.116

¹⁾ Hieronder begrepen f 250.121 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 752.818. ³⁾ Idem f 1.218.410.

⁴⁾ April 1921 f 7.968.591.

⁵⁾ In de maand April pleegt de einduitkeering van de provinciale en gemeente-opcenten betreffende den vorigen dienst plaats te hebben, welke tengevolge van den achterstand op dit middel de opbrengst over de maand April overtrof.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Maart 1922		Maart 1921	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald: in contanten door overschrijving 1)	31125	f 15.419.661	35989	f 16.561.080
Particuliere rekeninghoud. Saldo te goed part. rek. u. Deposito's voor een jaar vast.	95014	„ 78.412.545	67902	„ 65.092.034
	14836 ²⁾	„ 25.546.518	10.938 ²⁾	„ 24.403.647
	—	„ 11.748.675	—	„ 6.740.264
	1157 ²⁾	„ 2.867.500	—	„ —

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde pl.m. f 8.855.513,19 in de maand Maart 1922 en f 11.985.990,05 in de maand Maart 1921.
2) Aantal.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Maart 1922		Maart 1921	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk...	52.369	f 2.168.616.000	37.677	f 1.817.317.000
Ter voldoening van Rijksbelasting.	2.061	„ 8.724.000	1.383	„ 14.248.000

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

MAART	1920	1921	1922
Inlagen	f 9.333.517	f 10.183.635	f 9.360.691
Terugbetalingen ..	„ 11.130.866	„ 10.949.428	„ 11.912.015
Tegood der inleggers op ultimo	„ 269.134.576	„ 277.240.924	„ 285.038.611
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 38.921.050	„ 43.312.950	„ 45.068.950
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	10.319	10.126	10.138
Aantal geheel afbetaald	10.222	10.862	15.266
Aantal in omloop op ultimo	1.900.302	1.914.537	1.923.392

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 $\frac{1}{2}$ 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 5 10 Mrt. '22
Bk. (Bel. Binn. Eff. 5 $\frac{1}{2}$ 19 Oct. '20)	Bk. v. Noorw. 5 $\frac{1}{2}$ 18 Mei '22
Bk. (Vrsch. in R.C. 6 $\frac{1}{2}$ 19 Oct. '20)	Zwits. Nat. Bk. 3 $\frac{1}{2}$ 2 Mrt. '22
Bk. van Engeland 4 13 Apr. '22	Belg. Nat. Bk. 5-5 $\frac{1}{2}$ 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 $\frac{1}{2}$ 18 Mei '22
Bk. van Frankrijk 5 11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Ooster. Hong. Bk. 7 30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4 $\frac{1}{2}$ 2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem. 5 25 Apr. '21	Javasche Bank 3 $\frac{1}{2}$ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call. money
	Part. disconto	Prolongatie				
20 Mei '22	4- $\frac{1}{8}$	3 $\frac{1}{2}$ 1)	2 $\frac{3}{8}$	4- $\frac{5}{8}$	—	3-3 $\frac{1}{2}$ 1)
15-20 „ '22	4- $\frac{3}{8}$	3 $\frac{1}{2}$ 2)	2 $\frac{3}{8}$	4- $\frac{5}{8}$	—	3-3 $\frac{1}{2}$
8-13 „ '22	4 $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{8}$	4	2 $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{8}$	4- $\frac{5}{8}$	—	3-4 $\frac{1}{2}$
1-6 „ '22	4 $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$	4-5	2 $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{8}$	4- $\frac{5}{8}$	—	3-5
16-21 M. '21	4 $\frac{1}{4}$ -4 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{5}{8}$ - $\frac{3}{4}$	4- $\frac{5}{8}$	—	6-7
17-22 M. '20	—	5-6 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{3}{4}$ -7 $\frac{1}{8}$	4- $\frac{5}{8}$	—	6-7
20-24 Juli '14	3 $\frac{1}{8}$ - $\frac{3}{16}$	2 $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{8}$	2 $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{8}$	2 $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{8}$	2 $\frac{3}{8}$	5 $\frac{1}{2}$ -7 $\frac{1}{2}$

1) Notering van 19 Mei.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De geheele wisselmarkt was zeer flauw. Londen liep terug tot ca. 11,46, dollars tot 2,57%. Parijs en België waren eveneens aangeboden, maar ten slotte iets beter. Vooral België was de laatste dagen nogal gezocht. Markten waren eveneens aangeboden en liepen terug, vooral omdat de vraag zeer beperkt was. Ook Weenen was weder flauwer, na gedurende eenige weken ongeveer stationnair geweest te zijn. Van Skandinavië was vooral Stockholm aangeboden. Zwitserland eveneens flauw en zelfs sterker teruglopend dan dollars en ponden. Alleen Spanje was vast oplopend van 40,35 tot 40,70. Argentinië weinig veranderd. Batavia wederom iets lager, maar niet zoo sterk aangeboden als de vorige weken; slot ca. 96 $\frac{1}{2}$ —97 $\frac{1}{4}$.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ^{*)}	Parijs ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Weenen ^{*)}	Brussel ^{**)}	New York ^{**)}
15 Mei 1922..	11.51	23.65	0.90 $\frac{3}{4}$	0.02 $\frac{1}{2}$	21.55	2.58 $\frac{5}{8}$
16 „ 1922..	11.48 $\frac{1}{2}$	23.62 $\frac{3}{4}$	0.91 $\frac{1}{2}$	0.02 $\frac{1}{2}$	21.50	2.57 $\frac{7}{8}$
17 „ 1922..	11.45 $\frac{1}{2}$	23.40	0.89	0.02 $\frac{1}{2}$	21.35	2.57 $\frac{1}{2}$
18 „ 1922..	11.48	23.55	0.87 $\frac{3}{4}$	0.02 $\frac{1}{2}$	21.42	2.57 $\frac{1}{2}$
19 „ 1922..	11.47 $\frac{1}{2}$	23.40	0.87	0.02 $\frac{1}{2}$	22.35	2.57 $\frac{1}{2}$
20 „ 1922..	11.46 $\frac{1}{2}$	23.37 $\frac{1}{2}$	0.85 $\frac{1}{2}$	0.02 $\frac{1}{2}$	—	—
Laagste d. w. 1)	11.45	23.30	0.84 $\frac{1}{2}$	0.02 $\frac{1}{2}$	21.30	2.57
Hoogste „ „ 1)	11.51 $\frac{1}{2}$	23.67 $\frac{1}{2}$	0.92	0.03	21.57 $\frac{1}{2}$	2.58 $\frac{3}{4}$
13 Mei 1922	11.51 $\frac{1}{2}$	23.62 $\frac{3}{4}$	0.90	0.03	21.55	2.58 $\frac{1}{2}$
6 „ 1922	11.58 $\frac{1}{2}$	23.92 $\frac{3}{4}$	0.90 $\frac{1}{2}$	0.03 $\frac{1}{2}$	21.84	2.60 $\frac{3}{8}$
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 $\frac{1}{4}$

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Notering van 12 Mei 1922.

3) Idem van 5 Mei 1922.

Data	Stockholm ^{*)}	Kopenhagen ^{*)}	Christiantia ^{*)}	Zwitserland ^{*)}	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
15 Mei 1922	66.40	55.10	48.20	48.55	40.35	97 $\frac{1}{2}$ -97 $\frac{3}{4}$
16 „ 1922	66.30	55.10	48.20	49.22 $\frac{1}{2}$	40.40	97 $\frac{1}{2}$ -97 $\frac{3}{4}$
17 „ 1922	66.—	55.—	48.—	49.37 $\frac{1}{2}$	40.35	97-97 $\frac{1}{2}$
18 „ 1922	66.10	55.—	48.—	49.50	40.50	96 $\frac{3}{4}$ -97 $\frac{1}{2}$
19 „ 1922	66.20	55.02 $\frac{1}{2}$	47.—	49.35	40.60	96 $\frac{3}{4}$ -97 $\frac{1}{2}$
20 „ 1922	66.50	54.90	47.80	49.27 $\frac{1}{2}$	40.70	96 $\frac{3}{4}$ -97 $\frac{1}{2}$
L'ste d. w. 1)	65.80	54.80	47.60	49.10	40.30	97 $\frac{1}{2}$
H'ste „ „ 1)	68.35	55.20	48.45	49.95	40.85	98 $\frac{3}{4}$
13 Mei 1922	66.40	55.20	48.20	50.—	40.20	97 $\frac{1}{2}$ -97 $\frac{3}{4}$
6 „ 1922	67.50	55.40	48.50	50.40	40.45	98 $\frac{1}{2}$ -99
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnotering en contanten koers (week van 15—19 Mei 1922).

	Londen.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio	1 $\frac{1}{4}$ ct.	agio 3 $\frac{1}{4}$ ct.	agio 5 $\frac{1}{4}$ ct.
Laagste B „	„	3 $\frac{3}{4}$ „	„ 2 $\frac{3}{4}$ „	„ 4 $\frac{3}{4}$ „
Hoogste L „	„	2 „	„ 4 „	„ 6 „
Laagste L „	„	1 $\frac{1}{4}$ „	„ 3 $\frac{1}{4}$ „	„ 5 $\frac{1}{4}$ „
New-York.				
Hoogste B Koers	agio	1 $\frac{1}{8}$ ct.	agio 3 $\frac{1}{8}$ ct.	agio 5 $\frac{1}{8}$ ct.
Laagste B „	„	Pari	„ 1 $\frac{1}{8}$ „	„ 1 $\frac{1}{4}$ „
Hoogste L „	„	agio 1 $\frac{1}{4}$ „	„ 1 $\frac{1}{2}$ „	„ 5 $\frac{1}{8}$ „
Laagste L „	„	Pari	„ 1 $\frac{1}{8}$ „	„ 1 $\frac{1}{2}$ „
Parijs.				
Hoogste B Koers	„	Pari	agio 2 $\frac{1}{2}$ ct.	agio 5 ct.
Laagste B „	„	Pari	„ 2 $\frac{1}{2}$ „	„ 5 „
Hoogste L „	„	agio 2 $\frac{1}{2}$ ct.	„ 5 „	„ 7 $\frac{1}{2}$ „
Laagste L „	„	Pari	„ 2 $\frac{1}{2}$ „	„ 5 „
Brussel				
Hoogste B Koers	„	agio 2 $\frac{1}{2}$ ct.	agio 7 $\frac{1}{2}$ ct.	agio 12 $\frac{1}{2}$ ct.
Laagste B „	„	Pari	„ 5 „	„ 10 „
Hoogste L „	„	agio 5 „	„ 10 „	„ 15 „
Laagste L „	„	Pari	„ 5 „	„ 10 „
Berlijn.				
Hoogste B Koers	„	Pari	Pari	Pari
Laagste B „	„	Pari	Pari	Pari
Hoogste L „	„	Pari	Pari	Pari
Laagste L „	„	Pari	Pari	Pari

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in ct. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd (in ct. p. gld.)
20 Mei 1922	4.45.12	9.06	0.33	38.84
Laagste d. week	4.45.—	9.06	0.33	38.65
Hoogste „ „	4.45.12	9.14	0.35	38.85
13 Mei 1922	4.44.75	9.12	0.35	38.65
6 „ 1922	4.44.50	9.16	0.34	38.36
Muntpariteit .	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteeringseenheden	6 Mei 1922	13 Mei 1922	15—20 Mei '22 Laagste	20 Mei '22 Hoogste	20 Mei 1922
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ¹ / ₄	44 ²¹ / ₃₂	44 ¹ / ₄	45 ³ / ₈	44 ⁹ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 ⁵ / ₁₆	1/3 ²³ / ₃₂	1/3 ⁵ / ₁₆	1/3 ¹⁸ / ₁₆	1/3 ¹¹ / ₁₆
Hongkong ..	id. p. \$	2/6 ¹⁸ / ₁₆	2/7 ¹ / ₈	2/7	2/8 ³ / ₄	2/7 ¹³ / ₁₆
Lissabon	d. per Mil.	4 ⁵ / ₁₆	4 ⁵ / ₁₆	4 ¹ / ₈	4 ³ / ₈	4 ⁵ / ₁₆
Madrid	Peset. p. £	28.59	28.57	28.08	28.60	28.11
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	43 ¹ / ₄	43 ³ / ₈	43	44	43 ¹ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.52	4.50 ³ / ₈	4.48 ¹ / ₂	4.50 ¹ / ₂	4.49 ¹ / ₄
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	7 ¹⁹ / ₁₆	7 ¹⁹ / ₁₆	7 ⁹ / ₁₆	7 ¹⁰ / ₁₆	7 ⁹ / ₁₆
Rome	Lires p. £	83	84 ³ / ₄	84	88	86 ⁷ / ₈
Shanghai....	Sh. p. tael	3/5 ³ / ₄	3/6 ¹ / ₂	3/6	3/8 ³ / ₄	3/7 ⁷ / ₈
Singapore ..	id. p. \$	2/3 ²⁷ / ₃₂	2/4	2/3 ⁷ / ₈	2/4 ³ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂
*Valparaiso..	peso p. £	39.30	38.30	35.70	37.60	36.60
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 ⁹ / ₁₆	2/1 ⁵ / ₈	2/1 ¹ / ₈	2/1 ⁵ / ₈	2/1 ¹⁹ / ₃₂

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen		te New York	
20 Mei 1922	37 ¹ / ₈	73 ¹ / ₄	
13 „ 1922	35 ⁷ / ₈	70 ⁷ / ₈	
6 „ 1922	35	69	
29 April 1922	34 ³ / ₈	67 ³ / ₈	
21 Mei 1921	33 ³ / ₄	58 ³ / ₈	
22 „ 1920	59 ¹ / ₈	100 ³ / ₄	
20 Juli 1914	24 ⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 Mei 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 80.000.703,45 ¹ / ₂ B.-bk. „ 44.028.596,64 Ag.sch. „ 76.109.132,37	f 200.138.432,46 ¹ / ₂
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 93.001.371,—	
Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel.		93.001.371,—
Beleeningen	H.-bk. f 22.603.346,38 incl. vrsch. B.-bk. „ 8.181.638,51 in rek.-crt. Ag.sch. „ 72.673.533,64 op onderp.	f 103.458.518,53
Op Effecten	f 95.603.956,47 ¹ / ₂	
Op Goederen en Spec.	f 7.854.562,05 ¹ / ₂	103.458.518,53
Voorschotten a. h. Rijk		12.013.814,73 ¹ / ₂
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.260,— Muntmat., Goud „ 549.650.860,97 f 605.889.120,97	
Munt, Zilver, enz	„ 6.349.051,68	
Muntmat., Zilver		612.238.172,65
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.317.447,— id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.937.602,62 ¹ / ₂	9.255.049,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank		3.747.500,—
Diverse rekeningen		60.049.032,48
		f 1.093.901.891,48 ¹ / ₂
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.386.728,62 ¹ / ₂	
Bankbiljetten in omloop	„ 994.104.440,—	
Bankassigatiën in omloop	„ 1.491.279,97	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 45.004.557,01		45.004.557,01
Diverse rekeningen	„ 27.914.885,88	
		f 1.093.901.891,48 ¹ / ₂

NED. BANK 22 Mei 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 403.442.586,28
Op de basis van 1/2 metaaldekking	195.322.530,89
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.017.212.930,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	14.472.962,62
Buitenlandsche wissels	43.805,—
Beleeningen	16.353.497,41 ¹ / ₂
Goud	5,—
Zilver	457.981,91 ¹ / ₂
Bankbiljetten	27.390.270,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	1.286.154,60 ¹ / ₂
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden
22 Mei 1922	605.889	6.349	994.104	46.496
15 „ 1922	605.889	5.891	1.021.495	46.788
8 „ 1922	605.889	5.521	1.040.788	34.892
1 „ 1922	605.889	5.575	1.055.698	36.444
24 Apr. 1922	605.889	5.608	985.085	37.241
23 Mei 1921	605.948	13.139	1.025.158	86.076
22 Mei 1920	635.796	12.327	1.018.833	157.736
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
22 Mei 1922	200.138	3.000	103.459	403.443	60
15 „ 1922	214.611	15.000	119.812	397.448	60
8 „ 1922	239.952	39.000	132.073	395.599	60
1 „ 1922	199.496	26.000	189.944	392.357	59
24 Apr. 1922	180.170	26.000	133.066	406.356	60
23 Mei 1921	262.675	106.000	175.346	396.102	56
22 Mei 1920	150.441	55.000	307.162	412.291	55
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521	75

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	15 Mei 1922	22 Mei 1922
Aan schatkestpromessen	f 374.850.000,—	f 364.850.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 15.000.000,—	„ 3.000.000,—
Aan schatkestbiljetten	„ 291.340.000,—	„ 291.236.000,—
Aan zilverbons	„ 30.625.293,—	„ 29.833.844,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 225.262.000,—	„ 227.620.000,—
Voorschot aan Gemeenten	31 Maart	30 April
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	„ 88.856.161,46	„ 77.593.195,06
Tegoed v. d. Postch. & G. dst	15 Mei 53.605.265,91	22 Mei 53.605.265,91

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
13 Mei 1922	189.750		268.500	79.000	120.250
6 „ 1922	189.250		267.500	90.500	117.650
29 Apr. 1922	186.250		262.000	98.000	114.250
8 Apr. 1922	149.068	40.061	265.981	102.406	116.126
1 „ 1922	152.136	39.377	261.396	81.588	123.578
25 Mrt. 1922	148.631	38.551	262.271	84.101	118.517
14 Mei 1921	225.077	14.434	316.033	126.882	151.238
15 Mei 1920	187.293	4.999	322.150	119.068	104.246
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen 1)	Dekking-percentage
13 Mei 1922		149.070		8.000	***	54
6 „ 1922		149.570		5.600	***	53
29 Apr. 1922		150.620		26.500 ²	***	52
8 Apr. 1922	35.914	18.831	90.901	—	53.023	51
1 „ 1922	36.156	19.276	90.150	2.909	21.207	55
25 Mrt. 1922	37.037	19.436	87.517	7.433	25.972	51
14 Mei 1921	37.469	22.674	109.645	18.290	32.307	51
15 Mei 1920	19.273	25.606	156.340	31.914	34.640	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/2 metaaldekking. 3) Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen ¹⁾
22 Apr. 1922...	1.609	2.054	887	1.063	1.138
15 " 1922...	1.607	2.102	877	1.064	1.137
8 " 1922...	1.606	2.173	924	1.080	1.142
1 " 1922...	1.595	2.170	781	1.090	1.155
25 Mrt. 1922...	1.606	2.083	885	1.084	1.128
18 " 1922...	1.603	2.146	957	1.093	1.122
23 Apr. 1921...	1.129	2.126	928	2.081	392
24 Apr. 1920...	1.061	1.708	944	1.740	655
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.****BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
17 Mei 1922	128.879	121.071	298.793	28.500	258.893
10 " 1922	128.888	121.592	300.840	28.500	261.131
3 " 1922	128.874	122.091	301.328	28.500	261.627
26 April 1922	128.873	121.307	303.229	20.500	264.221
19 " 1922	128.877	121.638	306.571	28.500	267.572
12 " 1922	128.863	122.439	307.300	28.500	268.391
18 Mei 1921	128.361	128.195	338.008	28.500	302.176
19 Mei 1920	112.472	110.881	345.826	28.500	325.028
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
10 " '22	58.873	75.530	12.179	130.259	25.746	18,07
3 " '22	63.543	74.969	14.356	131.694	25.233	17,20
26 Apr. '22	47.534	78.461	14.669	119.698	26.016	19,35
19 " '22	48.454	78.102	16.835	117.761	25.689	19,08
12 " '22	57.139	77.674	17.431	124.572	24.874	17,51
18 Mei '21	39.931	81.010	16.517	105.296	18.616	15,30
19 Mei '20	36.515	82.632	20.061	101.389	20.041	16,50
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposite.**DUITSCHER RIJKSBANK.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
6 " '22	1.020.131	1.001.665	3.358.479	142.463.621	3
29 April '22	1.020.136	1.000.867	3.898.700	140.420.057	3
22 " '22	1.019.307	999.868	3.622.769	132.627.759	3
14 " '22	1.018.758	999.865	4.291.536	134.063.613	4
7 " '22	1.019.017	999.876	4.979.747	131.837.249	5
14 Mei '21	1.100.012	1.091.578	20.525.076	70.834.179	31
15 Mei '20	1.094.085	1.077.639	15.545.916	48.947.516	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Mei 1922	166.819.271	37.544.011	12.730.400	3.511.600
6 " 1922	157.660.870	28.409.548	12.606.900	3.340.800
29 April 1922	158.020.568	31.616.168	13.181.600	3.878.300
22 " 1922	149.563.658	29.771.760	12.478.000	3.603.300
14 " 1922	151.560.725	30.774.360	13.126.000	4.271.600
7 " 1922	144.857.004	25.842.705	13.815.700	4.958.600
14 Mei 1921	58.753.329	9.473.992	29.860.400	20.447.800
15 Mei 1920	41.432.522	12.901.239	29.354.400	15.504.700
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgew. oorsch. a/d. Staat
18 Mei '22	5.527.483	1.948.367	283.390	628.816	22.600.000
11 " '22	5.527.263	1.948.367	282.983	629.037	22.600.000
4 " '22	5.527.103	1.948.367	282.872	629.697	22.800.000
27 Apr. '22	5.526.878	1.948.367	282.732	629.136	21.100.000
19 Mei '21	5.518.281	1.948.367	271.844	664.547	26.300.000
20 Mei '20	5.586.923	1.978.278	240.343	708.981	26.050.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.329.359	39.977	2.298.416	36.122.745	2.280.156	16.263	
2.954.539	40.319	2.254.176	36.178.276	2.433.951	15.940	
2.580.165	41.325	2.282.236	35.787.208	2.358.046	53.962	
2.669.549	117.835	2.162.387	38.454.998	2.910.888	46.588	
1.980.939	543.598	1.784.359	38.051.511	3.625.771	83.552	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. voorde.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partic.
19 Mei '22	327.572	84.653	480.000	612.355	6.168.556	560.420
11 " '22	327.028	84.653	480.000	592.695	6.303.569	362.119
4 " '22	327.358	84.653	480.000	600.372	6.319.846	214.622
27 Apr. '22	327.799	84.653	480.000	611.496	6.302.032	283.115
19 Mei '21	334.926	84.653	480.000	814.523	6.155.755	448.918
20 Mei '20	357.100	84.652	480.000	871.900	5.054.229	1.276.558

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenland		
3 Mei '22	2.994.776	2.227.134	—	124.041	2.173.436
26 Apr. '22	2.995.202	2.214.590	—	129.637	2.157.568
19 " '22	2.990.923	2.154.679	—	128.742	2.181.090
12 " '22	2.985.738	2.150.024	—	126.285	2.200.305
4 Mei '21	2.343.358	1.496.914	—	176.540	2.828.586
7 Mei '20	1.941.580	1.263.365	112.781	134.507	3.092.344

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekking-perc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
3 Mei '22	616.654	1.892.332	104.531	76,7	***
26 Apr. '22	582.615	1.833.230	104.311	78,3	***
19 " '22	640.110	1.852.860	104.221	77,3	***
12 " '22	667.151	1.803.031	104.109	77,7	***
4 Mei '21	2.160.547	1.728.941	101.857	55,3	67,7
7 Mei '20	2.914.456	2.479.900	92.536	42,7	47,1

¹⁾ Verhouding tusschen den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden; F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
29 Apr. '22	801	10.846.109	1.325.346	14.067.757	3.183.745
19 " '22	801	10.845.859	1.343.583	14.044.843	3.172.586
12 " '22	802	10.856.725	1.311.739	13.850.471	3.142.975
5 " '22	802	10.874.199	1.313.825	13.735.549	3.121.448
27 Apr. '21	821	12.248.694	1.245.389	13.327.799	2.938.468
30 Apr. '20	812	17.091.860	1.415.145	14.230.487	2.619.027

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 Mei 1922.

In politiek zoo sterk bevogen tijden, als wij thans medemaken, is het voor den beschouwer van de effectenbeurzen niet gemakkelijk, zijn oordeel op de groote lijnen gevestigd te houden en zich hierdoor een oriëntering voor de toekomst mogelijk te maken. Zonder eenigen twijfel geldt deze moeilijkheid ook voor allen, die meer rechtstreeks met de beurs verbandingen onderhouden, voor beleggers en speculanten, en is het hierdoor verklaarbaar, dat de internationale markten een zoo wifelend beeld te aanschouwen geven. Nu de conferentie van Genua tot een einde is gekomen, met alleen dit positieve resultaat, dat alweer een nieuwe conferentie te verwachten is, heeft zich een stemming van niervositeit en ook een zekere moedeloosheid van de beurzen meester gemaakt, die echter het sterkst te Berlijn tot uiting is gekomen. Het doont de moeite op de oorzaken van deze depressie even dieper in te gaan.

Evenals in Genua het geval was, zal ook in den Haag het Russische vraagstuk de kern der besprekingen uitmaken. De voor Duitschland echter veel belangrijker aangelegenheid eener internationale leening vormt het onderwerp van onderhandelingen tusschen de Commission des Réparations en den Duitschen Minister van Financiën, Dr. Hermes, terwijl tevens een bijzondere deskundigencommissie, waarin ook de heer Pierpont Morgan zitting heeft, zich aan dit vraagstuk zal wijden. Deze onderhandelingen hebben meer uitzicht op succes, dan alle tot dusver gehouden conferenties. Volgens geruchten is de heer Morgan voorzien van verstrekkende volmachten, niet slechts van de zijde der Amerikaansche haute-finance, doch ook van de Regeering der Unie; het is niet onmogelijk, dat hem gelukt, wat velen diplomaten tot nu toe niet mogelijk bleek. Vóór alles houden de Vereenigde Staten aan hun principe vast, dat vóór het tot stand komen van een leening duidelijke verhoudingen in Europa moeten zijn geschapen en dat een diep-ingrijpende vermindering van alle improductieve uitgaven moet plaats vinden in dat land, ten welks behoeve de leening zal worden gesloten. Het zal derhalve wel noodzakelijk blijken, dat de kwesties van militarisme, militaire sancties, bezettingen, enz. behandeld worden evenals die betreffende de uiterst abnormale bestuurs-uitgaven in het Duitsche Rijk. De beurs te Berlijn nu beschouwt al deze besprekingen als een baisse-motief en dit te sterker, naarmate zij meer kans van slagen hebben. Deze samenhang van ideeën toont, hoe weinig men zich de werkelijke oorzaken van den lagen koersstand der Rijksmark bewust is. Men is bevreesd voor ingrijpende veranderingen in het prijsniveau van grondstoffen en fabrieken, voor de onmogelijkheid van concurrentie met het buitenland, indien en zoodra een internationale leening tot stand zal zijn gekomen, doch men schijnt niet te begrijpen, dat de voorspoed van thans slechts schijn is en bovendien tijdelijk en dat een werkelijk gunstige en blijvend gunstige situatie uitsluitend langs den weg van internationale hulpverlening kan worden geschapen. Ongetwijfeld zijn er nadeelen verbonden aan een wijziging in de tegenwoordige valutaverhoudingen, doch deze wegen in de eerste plaats niet op tegen de voordeelen voor het geheele land en in de tweede plaats zal een dergelijke wijziging vermoedelijk zoo langzaam plaats vinden, dat de betrokken kringen ruimschoots gelegenheid zullen hebben, zich aan te passen. Deze laatste zienswijze schijnt echter slechts te heerschen bij die personen, die vanouds met de leiding van het economisch leven belast zijn geweest, i.c. bij bank-directies, enz. Toen de depressie te Berlijn in de afgelopen week zeer heftig was, hebben dan ook de groote banken niet geschroomd in te grijpen en wel bij die fondsen, waar geheel ongemotiveerd een groote daling tot stand was gekomen. Het vertrouwen is hiendoor werkelijk iets teruggekeerd, doch het groote publiek blijft bij voortduring een afwachtende houding aannemen. Voor een deel moet het dit ook wel doen, omdat de geldmarkt op het oogenblik absoluut ontoereikend zou zijn, omvangrijke omzettingen te financieren. De stijgende kosten van productie en levensonderhoud maken het der industrie vrijwel onmogelijk uit het bedrijf de winsten te reserveeren, noodig om grondstoffen e.d. aan te wullen en zij moet dus wel een beroep doen op de geldmarkt of, indien deze, zooals thans, ontoegankelijk is voor nieuwe emissies, op het crediet der banken. De moeilijkheid, waarmede zelfs dit crediet in de laatste tijden ter beschikking wordt gesteld, heeft dan ook reeds de vraag doen opkomen, of niet het buitenland aan den uitbouw der nijverheid zal moeten deelnemen. Voorloopig is dit denkbeeld in gezaghebbende kringen nog afgewezen met de spreuk: „Gefahr der Ueberfremdung“; ontkend kan echter niet worden, dat het meer en meer veld wint.

De overige buitenlandsche markten hebben een zeer wisselend verloop gehad. Zoo was b.v. de markt te Parijs buitengewoon opgewekt, ondanks het reeds vroeger gereleveerde tekort op de begroting. Men is echter geneigd groote betekenis toe te kennen aan de omstandigheid, dat Frankrijk ter conferentie van Genua zijn wil ten aanzien van Rusland heeft weten door te zetten. Bovendien is men optimistisch gestemd aangaande het totstandkomen der internationale leening ten behoeve van Duitschland, waarvan de opbrengst voor een groot deel in de Fransche schatkist zal vloeien. Ten slotte moet vermoedelijk in de opgewekte tendens een manipulatie worden gezien, teneinde de markt rijp te maken voor het opnemen van een groote staatsleening, die hoogstwaarschijnlijk binnen enkele maanden zal worden doorgevoerd.

Te Londen daarentegen is men over het algemeen zeer gereserveerd gebleven. De wilige tendens voor beleggingsfondsen is klaarblijkelijk voor het oogenblik tot een einde gekomen. Althans zijn in den loop der berichtsperiode verschillende emissies, zoowel van de Engelsche nijverheid als van buitenlandsche Staten, mislukt; tegelijkertijd zijn beleggingsfondsen in het algemeen in koers teruggelopen.

Te New York was de stemming verdeeld; de omzettingen zijn zeer groot, doch de koerswinsten van den ééne dag werden meermalen volkomen geabsorbeerd door de verliezen van den volgenden. Per saldo echter is het niveau slechts weinig veranderd.

Te onzent bestond voor de beleggingsmarkt bij voortduring levendige vraag, waarvan zoowel staats- als gemeentelijke obligaties konden profiteren. Als bewijs hiervoor mag zeer zeker gelden het groote succes van de uitgifte van f 10.000.000,— 6 pCt. obl. der Gemeente Amsterdam. Weliswaar is deze tranche ook in Zwitserland geoffreerd, doch het is buiten twijfel, dat ook te onzent een groot deel is geplaatst. Indien men bedenkt, welk een moeite de Gemeente Amsterdam nog niet zoo heel lang geleden met het onderbrengen harer obligaties heeft gehad en welk een kritiek op haar financieel beleid is uitgeoefend, kritiek, die nog niet geheel verstormd is, dan is het succes van het oogenblik wel een duidelijke demonstratie van het op belegging wachtende kapitaal, dat in ons land voorradig is.

		15 Mei	18 Mei	22 Mei	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch. 1918	89 ¹ / ₈	89 ⁷ / ₈	89 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂	% " " " 1916	87	87 ⁷ / ₁₆	87 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
4	% " " " 1916	78 ⁵ / ₈	79 ³ / ₁₆	80	+ ¹ / ₈
3 ¹ / ₂	% " " "	71 ³ / ₄	72	72 ¹ / ₂	+ ³ / ₄
3	% " " "	63 ¹ / ₄	63 ⁷ / ₁₆	63 ¹ / ₂	+ ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂	% Cert. N. W. S.	53	53 ⁵ / ₄	53 ⁷ / ₈	+ ⁷ / ₈
5	% Oost-Indië 1915	92 ¹ / ₂	91 ³ / ₄	91 ¹ / ₂	- 1
6	% " " 1919	96 ³ / ₄	96 ³ / ₄	96 ¹¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
4	% Oostenr Kronenrente	³ / ₄	³ / ₄	³ / ₄	
5	% Rusland 1906	8	8 ¹ / ₄	8 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
4	% Rusl. bij Hope & Co.	8 ³ / ₄	7 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
4 ¹ / ₂	% China Goud 1898	74 ³ / ₈	72 ¹ / ₈	73	- ¹ / ₈
4	% Japan 1899	64	64 ¹ / ₈	65 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
4	% Argentinië Buitenl..	69 ¹ / ₂	67	67	- 2 ¹ / ₂
5	% Brazilië 1895	60 ¹ / ₈	60 ¹ / ₈	59 ¹ / ₈	- 1
7	% Staatsspoor	104 ¹ / ₄	103 ¹ / ₂	103 ¹ / ₄	- 1
7	% Amsterdam	103 ³ / ₄	103 ⁷ / ₈	103 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₈

Van de aandeelenmarkt kan niet in dezelfde bewoordingen worden getuigd. Niet alleen zijn de omzettingen nog steeds minimaal, doch de koersen toonen over het algemeen een dalende richting aan. De gedurende de berichtsperiode gedeclareerde dividenden hebben ongetwijfeld het hunne hiertoe bijgedragen. Zoo was de Cultuurmarkt gedrukt onder de aankondiging van een dividend van 12 pCt. op de aandeelen Vorstenlanden. Wel had men een lage uitkeering verwacht, doch de afdeling zou vermoedelijk beter gestemd zijn geweest, vooral in verband met de berichten, dat Duitschland den import van suiker zou openstellen, indien de dividend-declaratie niet had tegengeverkt. Ten slotte echter hebben de betrokken fondsen zich ietwat kunnen herstellen.

In de afdeling voor *handelsondernemingen* ontstond groote vraag naar aandeelen Compania. Blijkbaar heeft men met de voorafgegane reactie te doen gehad met beursaanvallen, die per saldo niet tot het beoogde doel hebben gevoerd.

Zeer flauw waren *tabakswaarden* in verband met het verslag der Deli-Batavia Tabak Maatschappij, waarin heftig geklaagd wordt over de hooge belastingen en waarin een dividend van slechts 14 pCt. wordt aangekondigd. In een toch reeds ongeanimeerde markt moesten als gevolg van dit jaarverslag bona-fide verkoopen en contraminate-aanbod tegelijkertijd uitgevoerd worden, hetgeen zeer groote koers-differenties in het leven heeft geroepen. Op

den laatsten dag der berichtsperiode is een klein herstel op te merken geweest, in hoofdzaak in verband met dekkings-aankopen.

De petroleummarkt heeft zich eenigszins kunnen herstellen, doch kon het hoogst bereikte punt toch niet handhaven, toen bekend werd, dat de winst van de Standard Oil Comp. in het afgelopen jaar veel geringer was geweest, dan in het vorige. Men vermoedde, dat de Koninklijke Petroleum Mij. ook wel onder dezelfde invloeden zal hebben geleden.

	15 Mei	18 Mei	22 Mei	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	137	135 ¹ / ₂	136 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Koloniale Bank	119 ⁷ / ₈	113 ³ / ₈	115 ¹ / ₂	— 4 ³ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	122	119 ¹ / ₂	122 ³ / ₄	+ ³ / ₄
Rotterd. Bankvereniging..	90 ¹ / ₄	88 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	— ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek ..	36 ¹ / ₂	39	40	+ 3 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	33 ¹ / ₂	33 ⁵ / ₈	33 ⁷ / ₈	+ ³ / ₈
Insulinde Oliefabriek	5 ⁵ / ₈	4 ⁹ / ₁₆	4 ¹ / ₁₆	— 7 ¹ / ₁₆
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand	72	72	69 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₂
Hollandia' Melkproducten ..	129 ³ / ₄	129 ³ / ₄	129 ³ / ₄	—
Philips' Gloeilampenfabriek	241	235 ³ / ₈	235 ¹ / ₄	— 5 ³ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	—
Vereenigde Blikfabrieken..	75	70	73	— 2
Compania Mercantil Argent.	35 ¹ / ₂	35 ¹ / ₄	46	+ 10 ¹ / ₂
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	150	145 ³ / ₄	148 ³ / ₄	— 1 ¹ / ₄
Handelsver. Amsterdam ...	358	354 ¹ / ₂	359	+ 1
Holl. Transatl. Handelsver.	22	22	18 ¹ / ₄	— 3 ³ / ₄
Linde Teves & Stokvis	73	72 ¹ / ₂	71 ³ / ₄	— 1 ¹ / ₄
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	¹ / ₈	¹ / ₈	¹ / ₈	—
Tels & Co's Handel-Mij.	26 ¹ / ₂	26 ¹ / ₂	23	— 3 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	132	134	134	+ 2
Kon. Petroleum-Mij.	476 ¹ / ₂	484 ³ / ₄	485 ¹ / ₄	+ 8 ³ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	25	25	27	+ 2
Steauna Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	37 ⁵ / ₈	37 ⁵ / ₈	39 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₈
Amsterdam-Rubber-Mij. ...	81 ³ / ₄	77 ¹ / ₄	69	— 12 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	46	45 ¹ / ₄	43	— 3
Oost-Java-Rubber-Mij.	137	135	132 ¹ / ₂	— 4 ¹ / ₂
Deli-Batavia	275	270	256	— 19
Deli-Maatschappij	230	225	220	— 10
Senembah-Maatschappij....	349	341	337	— 12

Rubberaandeelen waren over de geheele linie aangeboden. Het zwaarst echter werden aandelen Rubber-Cultuur-Maatschappij „Amsterdam” getroffen. Ter beurze verliedde, dat de Mij. een groote partij rubber met geweldige verlies heeft verkocht, mits om aan de geldmiddelen te komen, noodig tot betaling van de coupon harer 6 pCt. obligatieleening. Gecontroleerd kunnen dergelijke berichten uit den aard der zaak nooit worden; feit echter is het, dat sinds enkele dagen omvangrijk aanbod in de aandelen bestaat, dat slechts tot sterk verminderde prijzen kan worden geplaatst.

De afdeeling voor bankaandeelen was iets beter van toon; aandelen Bank-Associatie echter onveranderd, ondanks den optimistischen klank, die de interviews van de laatste dagen doen hooren.

Scheepvaartwaarden waren ongeanimeerd in verband met de niet zeer gunstige vrachtoorzichten voor de naaste toekomst.

	15 Mei	18 Mei	22 Mei	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	136 ¹ / ₂	135 ¹ / ₂	136 ¹ / ₂	—
„ „ „gem.eig.	120	116	119	— 1
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ...	70	70	70	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	38	24 ¹ / ₂	25	— 13
Java-China-Japan-Lijn	93	88	92	— 1
Kon. Hollandsche Lloyd ...	19	16 ⁵ / ₈	16 ⁵ / ₈	— 2 ³ / ₈
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	62	57 ¹ / ₄	61 ¹ / ₄	— ³ / ₄
Koninkl.-Paketaart Mij. ...	92 ¹ / ₄	88	89 ³ / ₄	— 2 ¹ / ₂
Maatschappij Zeevaart	64	61 ³ / ₄	60	— 4
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	105	102 ³ / ₄	102 ³ / ₄	— 2 ¹ / ₄
Nienvelt Goudriaan	130	125 ¹ / ₂	130	—
Rotterdamsche Lloyd	141 ¹ / ₂	136 ¹ / ₄	125 ¹	— 16 ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	69 ¹ / ₂	65	65	— 4 ¹ / ₂
„ „ „Nederland” ..	156	153 ¹ / ₂	154 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₄
„ „ „Noordzee” ...	26 ¹ / ₄	26 ¹ / ₄	26 ¹ / ₄	—
„ „ „Oostzee”	65	62 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂

¹ Ex. div. ² Ex. div. 10 pCt.

De Amerikaansche markt trok slechts weinig belangstelling; de stemming was echter doorgaans vast.

	15 Mei	18 Mei	22 Mei	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	170	165	165	— 5
Anaconda Copper	108	110 ¹³ / ₁₆	113 ¹ / ₂	+ 5 ¹ / ₂

	15 Mei	18 Mei	22 Mei	Rijzing of daling.
Un. States Steel Corp.	102 ¹⁵ / ₁₆	102	104 ⁷ / ₈	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
Achison Topeka	106 ⁹ / ₁₆	106 ⁹ / ₁₆	106 ⁹ / ₁₆	—
Southern Pacific	95 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	95 ¹ / ₈	— ¹ / ₈
Union Pacific	144 ¹ / ₄	144	143 ¹ / ₂	— ³ / ₄
Int. Merc. Marine orig. Com.	24 ¹ / ₄	24	24 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₁₆
„ „ „ „ prefs.	83	83	85 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂

De geldmarkt bleef vrij ruim; prolongatie ten slotte 3¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

23 Mei 1922.

Oogstberichten waren in de afgelopen week over het algemeen bevredigend. In West-Europa is eindelijk het weder eenigszins verbeterd en de laatste dagen was zelfs de temperatuur hier en daar abnormaal hoog. Hoewel bij eenigszins langeren duur die warmte tot onaangename gevolgen zou kunnen leiden, is het warmere weder nu nog algemeen welkom. Uit Frankrijk wordt reeds eene verbetering in den stand der gewassen gemeld en ook uit Engeland zijn de berichten niet ongunstig. In Zuid-Oost-Europa, maken, dank zij gunstig weder, de oogsten goeden voortgang. In de Vereenigde Staten blijven de vooruitzichten voor de winterarwe bevredigend, terwijl het met de pas uitgezaaide zomertarwe naar wensch gaat en men ook in Canada zeer goede verwachtingen koestert, vooral omdat de bodem daar rijkelijk van vocht voorzien is. Wij dienen echter niet onvermeld te laten, dat, ook indien de zomer ons in Europa het weder brengt, dat voor een voorspoedigen groei der graanoogsten vereischt wordt, de oogst laat zal zijn, hetgeen eveneens het geval dreigt te worden in de Vereenigde Staten. Deze omstandigheid leidde in de afgelopen week tot eene goede vraag voor spoedige tarwe in verschillende Europeesche landen, die zoowel stoomende ladingen kochten als aflading in Juni. Weder betrof deze vraag vooral Argentijnsche en Australische tarwe, benevens verschepingen van de Noord-Amerikaansche Westkust, waarin opmerkelijk veel zaken tot stand kwamen. Voor latere aflading bestond echter weinig belangstelling, afgezien van enkele zaken naar Duitschland, waar de regeering op beperkte schaal voortging met inkoop van Noord-Amerikaansche tarwe van den nieuwen oogst. Er gingen echter verschillende dagen voorbij, waarop zij geen inkoop deed. Over het algemeen trad op de tarwemarkt eene ontspanning in, die zich ook reeds in de voorafgaande week bemerkbaar had gemaakt. De overtuiging, dat ook bij late oogsten in Europa er voldoende tarwe zal zijn om in de behoeften der importlanden te voorzien, alsook de bevredigende oogstberichten bleven hun invloed in die richting uitoefenen. Daarbij schijnt de dreigende corner in Mei-tarwe te Chicago niet tot ontwikkeling te zullen komen. De prijs daalde namelijk voortdurend en is nu nog slechts enkele centen hooger dan bij den aanvang der hausse-beweging op 12 April. De Juli- en September-termijnen hebben, ofschoon in veel geringer mate, de beweging gevolgd. Ook rogge onderging te Chicago eene gevoelige prijsdaling, ondanks zeer groote verschepingen, grootendeels voor Duitschland en de Oostelijke Oostzeehavens. De verschepingen van tarwe uit Argentinië toonen eene belangrijke vermindering; ook van Noord-Amerika kwam minder tarwe ter verlading en ofschoon het Australische kwantum sterk toenam, bleven deze week de tarweschepingen beneden het gemiddelde. In Argentinië ondervond de tarweprijs eene vrij belangrijke daling, die van 13 tot 20 Mei 20 tot 50 centavos per 100 Kgr. bedraagt.

Ook mais was in Argentinië aanvankelijk flauw en de prijs daalde 20 tot 25 centavos. De laatste dagen trad echter geen verdere prijsvermindering in, omdat wegens vochtig weder de mais niet voldoende droogt. Toch waren de verschepingen ook deze week weder ruim, terwijl de vraag naar La Platamaïs in Europa uiterst gering is. Slechts naar België kwamen vrij geregeld zaken tot stand in spoedige posities, ofschoon de meeste dagen ook daarheen de omzet gering was. Nu en dan was de handel in parcels naar Londen vrij levendig. De verschepingen van Noord-Amerikaansche maïs namen af, doch eene verlevendiging van de vraag in Europa had dat niet ten gevolge. Deze was zelfs slecht te noemen. Slechts de Noorsche landen, en nu en dan Duitschland toonden goeden kooplust. In Nederland, Engeland en België echter was de vraag slecht, waartoe zeker het eindelijk gekomen lenteweder heeft meegeewerkt. De maïsmarkt te Chicago bleef standvastig en was nu en dan zelfs vast te noemen wegens den vertraagden uitzaai en goede binnenlandsche vraag. On-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe	Mais	Haver	Tarwe	Mais	Lijnzaad
	Mei	Mei	Mei	Juni	Juni	Juni
20 Mei '22	135 $\frac{1}{4}$	61 $\frac{3}{8}$	37 $\frac{3}{8}$	13,20	7,90	20,95
13 Mei '22	143 $\frac{1}{4}$	60 $\frac{3}{4}$	37 $\frac{1}{8}$	13,75	8,05	22,—
20 Mei '21	159 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{8}$	17,15	7,50	16,60
20 Mei '20	315	189	106 $\frac{1}{2}$	23,95	11,65	28,—
20 Mei '19	260	176 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{3}{8}$	11,30	5,90	25,50
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	22 Mei	15 Mei	23 Mei
	1922	1922	1921
Tarwe*	15,—	15,30	22,—
Rogge (No. 2 Western) ..	13,75	13,90	21,—
Mais (La Plata)	266,—	218,—	236,—
Gerst (48 lb. malting) ..	230,—	228,—	250,—
Haver (38 lb. white cl.) ..	11,75	12,—	13,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..	17,25	17,—	13,50
Lijnzaad (La Plata)	440,—	467,—	357,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) per 1960 K.G. *) Nr. 2 *Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/20 Mei 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	15/20 Mei 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	1922	1921
Tarwe	22.147	365.807	367.096	570	26.187	7.111	391.994	374.207
Rogge	5.320	28.968	50.858	—	—	—	28.968	50.858
Boekweit	100	8.479	3.487	—	500	500	8.979	3.987
Mais	21.251	430.533	324.664	375	33.092	32.717	463.625	357.381
Gerst	1.432	47.719	102.509	—	3.573	4.028	51.292	106.537
Haver	965	34.060	13.270	—	430	430	34.490	13.700
Lijnzaad	3.332	70.432	65.328	3.174	41.699	44.453	112.131	109.781
Lijnkoek	1.341	32.636	56.650	—	9.296	12.276	41.932	68.926
Tarwemeel	1.415	22.827	11.346	400	1.470	1.070	24.297	12.416
Andere meelsoorten	—	4.289	17.309	—	1.247	1.247	5.536	18.556

danks groote aanvoeren is door het groote binnenlandsche verbruik de zichtbare voorraad in de Vereenigde Staten nog iets afgenomen. Ten slotte waren op 22 Mei de prijzen te Chicago vrijwel onveranderd tegenover den 13den.

Gerst blijft een artikel met weinig handel. Haver was vast met goede vraag, zoowel in Engeland als op het continent. De markt te Chicago bewoog zich ongeveer als voor mais, daar de met haver bezaaide oppervlakte in de Vereenigde Staten vrij belangrijk schijnt ten achter te blijven bij het vorige jaar.

Lijnzaad was niet vast wegens onvoldoende vraag bij olieslaggers, zoowel in Engeland als in de meeste landen op het continent. Ondanks kleine stoomende voorraden en beperkte aanvoeren in Argentinië daalden de prijzen in Europa hier en daar vrij belangrijk en toonden ook de Argentijnsche markten prijsverlagingen van 80 tot 105 centavos per 100 Kgr. van 13 tot 20 Mei.

Nederland. Nederlandsche meelfabrikanten kochten een flink gedeelte der hier en te Antwerpen liggende voorraden La Platatarwe en ook nieuwe aankomende partijen wonden koopers. De prijzen brokkelden in den loop der week verder af, doch ook de vraag verminderde. Voor mais was de markt zeer stil, vooral in de tweede helft der week. Gisteren, Maandag, was de omzet weder zeer gering en slechts enkele c.i.f.-zaken van Noord-Amerika komen de laatste dagen tot stand. Ook in spoedige La Plata-mais gaat buitengewoon weinig om, terwijl in latere verscheppingen enkele dekkingsinkopen tegenover vroegere verkopen tot stand kwamen. Voor haver bestaat bij voortdurende goede vraag en zoowel van Canada als van de Vereenigde Staten werden weder zaken gedaan. Lijnzaad sluit stil met zeer weinig kooplust en slechts tot stenk verlaagde prijzen vinden aankomende partijen koopers.

SUIKER.

In de Europeesche bietsuikerdistricten is het warme weder voor den groei van het zaad zeer bevorderlijk en kan daardoor de door het late voorjaar veroorzaakte vertraging weer eenigszins ingehaald worden, hoofdzakelijk, wanneer binnenkort den grond de noodige neerslag toegevoerd wordt.

F. O. Licht meldt, dat men in officieele Duitsche kringen thans de opheffing van het invoerverbod voor suiker overweegt, aangezien het gebrek aan suiker in de maanden voor het binnenkomen van den nieuwen oogst fnuikend dreigt te worden. De tegenwoordige suikerschaarschte schijnt hoofdzakelijk te moeten worden toegeschreven aan de toegenomen consumptie, die gedeeltelijk voortgekomen is uit den wensch van de bevolking om door den aankoop van goederen de dalende waarde van het ruilmiddel te ontgaan.

In T'sjecho-Slowakye is het overschot voor uitvoer, bedragende totaal 285.000 tons thans geheel naar het buitenland verkocht, en zouden voor exportdoeleinden

noemenswaardige hoeveelheden slechts nog ter beschikking komen, indien de consumptie tegen verwachting vermindert.

In Frankrijk is het definitieve cijfer van de met bieten beplante oppervlakte waarschijnlijk nog grooter dan het laatstgenoemde van 140.000 HA.

De markten verkeerden in de afgelopen week in kalme doch prijshoudende stemming. In New York hadden geregelde verkoopen plaats van Cubasuiker op basis van ca. 2 $\frac{1}{2}$ d.c. c. & f. New York. De noteringen voor Spot Centrifugals sloten op 4,07 d.c., die voor termijn op 2,65 d.c. voor Juli, 2,85 d.c. voor September, 2,90 d.c. voor December, 2,87 d.c. voor Maart.

Volgens onderstaande Cuba-statistiek zijn de ontvangsten in de afgelopen week sterk verminderd en malen thans slechts 111 fabrieken. De resultaten van de tot nu toe met malen geëindigde centralen overtreffen de laatste ramingen een weinig.

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontvangst tot 13 Mei	116.823	135.550	123.785
Totaal ontv. 1 Dec.-13 Mei	2.578.430	2.431.145	2.800.485
Werkende fabrieken	111	191	98
Weekexport tot 13 Mei ..	102.717	74.525	124.054
Tot. exp. 1 Jan.-13 Mei ..	1.601.323	1.214.245	2.134.902
Totale voorraad op 13 Mei	1.107.004	1.249.221	668.749
Weekexport, Oude oogst ..	16.111	—	—
Tot. voorraad, Oude oogst ..	60.350	—	—

Op Java konden prijzen ietwat verbeteren, hetgeen hoofdzakelijk er aan toe te schrijven is, dat de Mei-productie tegenviel en thans zware regens het vervoer van het riet sterk belemmeren. Aangezien vrachten van Java naar Britsch-Indië verlaagd zijn geworden, is het niet uitgesloten, dat dit land weer spoedig als koper van Javasuiker zal optreden. Er wordt gevraagd voor Juni Supérieur f 11,62 $\frac{1}{2}$ en voor latere leveringen f 11,37 $\frac{1}{2}$ p. picol e.k. De export van Javasuiker in de maand April was bijzonder klein, nl. 8000 tons tegen 41.000 tons in dezelfde maand van het vorige jaar.

Op de termijnmarkt hier te lande ging er bij een lustelooze stemming weinig om, prijzen bleven onveranderd.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java	Amer. Granulated c.i.f.	
			f.o.b. per Juni/Juli	Mei	
17 Mei '22	f 23 $\frac{7}{16}$	Sh. 52/6	Sh. 18/—	Sh. 19/9	\$ cts. 4,04
10 " '22	23 $\frac{1}{2}$	52/9	17/9	19/10 $\frac{1}{2}$	3,98
17 Mei '21	—	66/—	22/6	32/—	5,12
17 Mei '20	—	116/—	115/—	—	21,57
4 Juli '14	11 $\frac{13}{32}$	18/—	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 17 Mei 1922.

De stijging van prijzen van Amerikaanse katoen, die wij in ons vorig rapport vermelden, heeft verderen voortgang gemaakt en is de laatste dagen mog iets verscherpt door de toenemende vraag uit de industrie, berichten ontrent schade door de boll weevil en ongunstige weerberichten uit de katoendistricten, zoodat de markt ten slotte weer ½ d. gestegen is en prijzen bijna 2 d. hooger zijn dan een maand geleden. De verkoopen in Liverpool bedroegen Maandag zelfs 20.000 balen, terwijl ook op andere dagen tot 15.000 balen verkocht werden, welke cijfers in langen tijd niet bereikt zijn en waaruit men wel mag besluiten, dat er een opleving in de industrie is gekomen. Naar Egyptische katoen is meer vraag en prijzen zijn ongeveer 50 punten hooger.

Koopers van Amerikaanse garens zijn door de stijging eenigszins verrast en trachten nu nog orders te boeken tegen de prijzen der vorige week. De vraag voor het binnenland is toegenomen, maar de meeste Spinners weigeren te verkoopen, tenzij tegen hogere prijzen, hetwelk nog niet zoo heel gemakkelijk schijnt te zijn. Ook in Egyptische garens gaat meer om, speciaal in de fijnere nummers voor binnenlandsch gebruik. Prijzen voor Amerikaanse en Egyptische garens zijn ongeveer 1 d. per lb. hooger. De exportvraag voor het Vasteland blijft zich handhaven, doch voor het Verre Oosten gaat er mog heel weinig om.

Biedingen van Calcutta zijn over het algemeen te laag, terwijl Bombay wel belangstelling toont voor 30/2 en 42/2, maar biedingen vandaar ook geen kans hebben. Voor 32/2 voor China is wel iets gedaan, doch niet van beteekenis. De prijsstijging heeft verschillende koopers verrast en deze zijn niet bereid de hoogere prijzen te betalen, tenzij werkelijk mocht blijken, dat de hausse van duurzamen aard is geweest.

Ook in de markt voor manufactures heeft de stijging een ongunstigen invloed gehad. Het aantal aanvragen is wel belangrijk vermeerderd, doch de limites zijn over het algemeen te laag en is men thans wel bereid de vraagprijzen van een week geleden te betalen, welke echter over het algemeen niet meer geaccepteerd worden. De stemming is vast, doch koopers hebben met de ervaring van den laatsten tijd niet veel vertrouwen in de markt en zijn dan ook zeer voorzichtig. Van de Oostersche markten wordt nog het meest gedaan voor Indië, hoofdzakelijk in ruwe en gesterkte goederen. China zendt ook aanvragen, die echter tot nu toe meestal niet tot zaken geleid hebben. Naar goederen voor de drukkerijen bestaat meer belangstelling en enkele orders zijn dan ook reeds geboekt.

10 Mei 17 Mei Oost.koersen. 9 Mei 16 Mei
 Liverpoolnoteeringen. T.T.op Indië . . . 1/3 3/8 1/3 1/8
 F.G.F.Sakellariadis 18,50 T.T.op Hongkong 2/6 1/8 2/7 1/8
 G.F. No. 1 Oomra 7,95 8,35 T.T.op Shanghai 3/5 1/8 3/6 1/8

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	20 Mei '22	13 Mei '22	6 Apr. '22	20 Mei '21	21 Mei '20
New York voor Middling	21,60 c	20,15 c	19,55 c	12,65 c	41,— c
New Orleans voor Middling	20,— c	18,88 c	18,12 c	11,75 c	40,50 c
Liverpool voor Fy Middling	12,13 d	11,73 d	11,15 d	8,07 d ¹⁾	27,39 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens.
(In duizentallen balen)

	1 Aug. '21 tot 20 Mei '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	1574	1390	2889
" Atlant.Havens	3959	4445	4035
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1433	1403	2866
" " 't Vasteland, Japan etc..	3595	2908	2961
Voorraden in duizentallen	19 Mei '22	20 Mei '21	21 Mei '20
Amerik. havens.....	893	1627	1097
Binnenland.....	820	1452	1031
New York.....	189	137	47
New Orleans.....	217	419	335
Liverpool.....	884	992	1184

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
20 Mei 1922	1.660.000	15.525	2.822.000	18.700	7 ⁹ / ₁₆
13 " 1922	1)	1)	1)	1)	1)
6 " 1922	1.720.000	15.600	2.697.000	19.100	7 ²⁶ / ₃₂
20 Mei 1921	739.000	9.250	2.906.000	11.000	8 ¹⁵ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
20 Mei 1922	30.000	3.519.000	167.000	7.726.000
20 Mei 1921	84.000	2.791.000	163.000	9.588.000

¹⁾ Feestdag.

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 18 Mei 1922.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:	
6551, 20/4 kn. Java thee	
1091 " ex voorgaande veiling.	
Totaal..	7642, 20/4 kn. thee.
19 Mei 1921:	
16955, 12/2, 20/4 kn. Java thee	
1624 " Sumatra thee	
564 " ex voorgaande veiling.	
Totaal..	19143, 12/2, 20/4 kn. thee
Aanbod 1 Januari jl. tot heden	idem 1921 idem 1920
	7 veilingen 7 veilingen 5 veilingen.
Java thee	60942 kn. 122826 kn. 82761 kn.
Sumatra thee	13121 " 5008 " 7232 "
voor Hand.rek.	4474 " 1482 " 1742 "
Totaal	78537 kn. 129316 kn. 91735 kn.

De veiling had een vlug verloop, met eenigszins onregelmatige prijzen.

Prima mooi blad bleef veelal 1 a 2 cts. onder vorige veiling. Midden tot goede Oranje Pecco's werden flink opgenomen tot bijna gelijke prijzen en veelal 3 tot 6 cts. hooger betaald.

Voor Pecco en Pecco Souchon was de meeste vraag, alle werden boven taxatie afgedaan, velen met 4 tot 6 cts.

Voor Gruis zoowel G. P. als G. O. P. klein van stuk was weinig attentie, en het verloop, vergeleken bij vorige veiling eenige centen in opbrengst.

Daarentegen bracht gruis mooi van stuk volle prijzen op, en werd goed boven taxatie betaald; ook klein gruis ging 2 tot 4 cts. hooger.

De vooruitgaande roep, dat het kleine aanbod van 7500 kn. niet voldoende was voor het Nederlandsch gebruik, en derhalve zeer hoge prijzen zouden worden betaald, had velen weerhouden orders te geven. Bij een groter aanbod was het verloop voor verkoopers waarschijnlijk gunstiger geweest.

Opgehouden werden: 1744 10/4 kn.
 In het gunstigste geval zullen op Donderdag 8 Juni a.s. circa 12.500 kn. worden aangeboden.

RUBBER.

De markt was zeer flauw gestemd in de afgelopen week en de prijzen liepen verder terug.

Er blijft betrekkelijk veel aanbod. Eenige belangrijke transacties hebben plaatsgevonden, doch over het algemeen blijft de vraag zeer beperkt.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

	einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe Mei	42 c.	43 1/2 c.
" " Juni	42 "	43 1/2 "
" " Juli/Sept.....	42 1/2 "	45 "
" " Oct./Dec.	43 1/2 "	46 1/2 "
Smoked Sheets Mei	42 1/2 "	46 "
" " Juni.....	43 "	46 "
" " Juli/Sept.	44 "	46 1/2 "
" " Oct./Dec.	45 "	47 1/2 "
22 Mei 1922.		

COPRA.

De markt was deze week voortdurend zeer kalm gestemd, en de prijzen brokkelden langzaam af.

De noteringen zijn:

Java f.m.s stoomend ..... f 28,50
 „ „ Juni/Augustus afscheep „ 28,75

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clav. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
22 Mei 1922..	nom.	62.-/	150.12/6	24.17/6	27.5/-
15 „ 1922	nom.	60.7/6	149.7/6	24.-/	27.-/
8 „ 1922..	nom.	60.7/6	149.7/6	24.7/6	27.2/6
1 „ 1922..	nom.	59.15/-	151.10/-	24.-/	26.17/6
23 Mei 1921..	nom.	75.12/6	184.2/6	24.7/6	28.-/
20 Juli 1914..	51,4	61.-/	145.15/-	19.-/	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.
GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
15-20 Mei 1922	—	—	14 c. ²	4/3	30/-	30/-
8-13 Mei 1922	—	—	13 c. ²	4/3	31/3	31/3
16-21 Mei 1921	—	—	6/6	6/6	55/-	55/-
17-22 Mei 1920	—	—	—	10/6 ¹	125/-	112/6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gathen- burg
15-20 Mei 1922	6/-	11/-	13/6	13/6	5/4 ¹ / ₂	7/3
8-13 Mei 1922	6/6	12/-	13/6	14/-	5/3	7/9
16-21 Mei 1921	—	—	—	17/6	—	—
17-22 Mei 1920	40/-	65/-	72/6	—	f 12,-	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladiv- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
15-20 Mei 1922	18/6	27/-	35/-	30/-
8-13 Mei 1922	19/-	27/3	35/-	30/-
16-21 Mei 1921	22/6	35/-	—	32/6
17-22 Mei 1920	110/-	140/-	—	—
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Voor Britsche schepen ²) Amer. cents p. 100 lbs.

INKLARINGEN.

DORDRECHT/ZWIJNDRECHT.

Landen van herkomst	April 1922		April 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	237	1	138
Groot-Brittannië	2	273	—	—
Duitsland	3	848	—	—
Denemarken....	2	707	—	—
Danzig	3	892	—	—
Letland.....	—	—	1	121
België	2	1.160	—	—
Totaal	13	4.117	2	259
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	2	303	1	138
Britsche	1	206	—	—
Duitsche	10	3.608	1	121
Totaal	13	4.117	2	259

(Gerard Mauritz.)

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	April 1922		April 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	16	21.759	17	14.400
Groot-Brittannië	107	87.614	70	50.883
Duitsland	48	62.577	26	27.793
Noorwegen	5	2.126	4	1.963
Zweden	3	1.078	3	2.091
Denemarken ..	—	—	6	2.842
Finland.....	7	3.164	—	—
België	7	8.170	—	—
Frankrijk	4	1.984	17	9.344
Spanje	7	6.789	2	1.736
Portugal	4	2.295	3	2.418
Levant	2	1.700	3	3.790
Ov. Westk. Afrika	2	2.203	2	2.694
Oostkust Afrika.	1	1.731	1	1.948
Ned. Oost-Indië.	11	46.109	7	29.650
And. Aziat. hav.	—	—	1	4.308
Vereen. Staten..	3	6.851	4	8.777
Canada	1	1.916	—	—
Midden-Amerika	—	—	2	8.050
Ned. West-Indië- Ned. Antillen..	5	10.805	3	6.458
Brazilië.....	3	9.348	—	—
Argent., Uruguay	2	7.064	4	19.749
Chili	1	2.228	2	6.548
Totaal	239	287.511	177	205.442
Periode 1 Jan. - 31 Maart	870	984.304	747	878.037
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	116	175.652	101	131.893
Britsche	63	65.080	37	47.467
Duitsche	42	20.860	18	9.384
Noorsche	6	4.471	7	2.281
Belgische	—	—	1	1.872
Fransche	—	—	4	2.307
Zweedsche.....	5	2.232	6	3.969
Deensche	1	696	—	—
Vereenigde Stat.	3	13.605	2	5.802
Andere	3	4.915	1	467
Totaal	239	287.511	177	205.442

(Vereenigde Scheepsagenturen van
Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Verschenen:

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—. Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van

f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijk-tijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,—

Reserven f 47.750.000,—

Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek DELFT

ARTIKELN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foezeloïe
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

Opgericht 1907

's-Gravenhage
Anna van Saxonplein 3

DELFT

J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE-EN EXPORT-MIJ

Motorlocomotieven
Transportwagens
voor alle doeleinden

AANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

— SPOORWEGMATERIEEL —

OCTROOI- EN MERKENBLAD

UITGAVE VAN DE
VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX,
1e v. d. BOSCHSTRAAT No. 1, 's-GRAVENHAGE

Bevat o.a. eene volledige opgave van alle open-
baar gemaakte octrooiaanvragen en ver-
leende octrooien en van alle gedeponeerde
Fabr'eks- en Handelsmerken. Abonnements-
prijs voor Nederland f 5,—; voor Indië f 6,— p. jaar.

Vraagt nog heden een
gratis Proefnummer

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang
Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam